

1959

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

Ἐπιγραφαί.—Κατάλογοι Ἐπισκοπῶν.—Ἐπιγράμματα καὶ Στοιχοῦργήματα τοῦ ΙΖ. καὶ ΙΗ'. αἰῶνος.—Ἀρχαῖοι Μονόλιθοι Τάφοι.—Προσδιορισμὸς τῆς ἀγνώστου θέσεως ἀρχαίων τινῶν πόλεων τῆς Μυσίας.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1875—1876.

ὁ ἔργον, κ. ἄρ. ἀνεύθη ἀνεύθη ἀνεύθη

ΕΝ ἘΜΥΡΝῃ.

ΤΥΠΟΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΔΑΜΙΑΝΟΥ *

1876.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΤΙΝΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

ΤΗΣ ΜΥΣΙΑΣ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΛΑΡΙΝΟΥ .

SISMANOGLIO
MEGARO

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ

ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΘΕΣΣΕΩΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΤΙΝΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ

ΜΥΣΙΑΣ.

Α'.

Περὶ Ἀδρηλιανῆς ἢ Ἀδρηλιουπόλεως τῆς νῦν Φορέντι.

Κατὰ τὸ 1871, καθ' ἣν ἐποχὴν διέμενον ἐν Ἀδρακμυτιεῖοι, προσελθόντων νὰ μεταβῶ πρὸς ἐπίσκεψιν ἀσθενοῦς τινος ἐν τῷ χωρίῳ Φορέντι, ἀπέχοντι μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν περίπου τῆς πόλεως ταύτης. Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν μου ἀπήντησα ἐξώθεν τοῦ χωρίου τούτου, μεταξύ κυπρίσων ἀπραμιλλοῦ ὠραιότητος καὶ μοναδικῶν ἴσως διὰ τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ ὕψος των, τοῖχον ἡρειπωμένον, βυζαντινῆς κατασκευῆς, ἀρκετὰ παχὺν, ἐκτεινόμενον ὑπὲρ τὰ 100 γαλλικὰ μέτρα καὶ ὑψούμενον τοῦ μὲν μέτρα τινὰ ὑπὲρ τὴν γῆν, ἀλλαγῶ δὲ καθαραισμένον μέχρι τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἀποτελοῦντα δὲ νῦν τὸν ὀπίσθιον τοῖχον, τοῦ ἐκεῖ μεγάλου θρωμανικοῦ νεκροταφείου. Εἰς μέρος τι τοῦ τοῖχου τούτου, ὅστις ἀναμφιβόλως ἐχρησίμευεν ὡς πρόχωμα τοῦ ὀρμητικῶς παρρηρέοντος ποταμοῦ, ἀνεκάλυψα ἐκτισμένην περιεργωτάτην διὰ τὸ

εἶδος τῆς γραφῆς τῆς καὶ ἀνέκδοτον ἐπιγραφὴν, εἰς ὕψος δέκα περί-
 που μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκτεινομένην περὶ τὰ δέκα μέτρα
 εἰς μίαν καὶ μόνην σειρὰν. Τὰ γράμματα αὐτῆς ἔχουσι ὕψος εἰκοσι
 περίπου ὑφρακατομέτρων· ἀποτελοῦνται δὲ ἐκ πλίνθων ἐπιπῶν ἐκτισμέ-
 νων ἐν τῷ τοίχῳ οὕτω, ὥστε μίαν μόνον τῶν στενῶν αὐτῶν ἐπιφανειῶν
 φαίνεται. Πρὸς κατασκευὴν π. χ. τοῦ γράμματος Ι ἔκτισαν ἐν τῷ τοί-
 χῳ καθέτως μίαν μόνην κέραμον, πρὸς τὴν τοῦ Σ τρεῖς, σχηματίζού-
 σασ ἀγκύλην ἢ τετράγωνον παραλληλόγραμμον, οὕτινος ἐλλείπει ἡ
 δεξιὰ πλευρά· οὕτω δὲ πρὸς κατασκευὴν καὶ τῶν λοιπῶν γραμμάτων.
 Τὸ Ο ἀποτελεῖται δι' ὀχέτου, τὸ Ω διὰ δύο ὀχέτων παραλλήλως κει-
 μένων, οὕτω ΟΟ, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ρ διὰ κεράμου στέγης. Εὐανά-
 γνωστος δὲ εἶναι ἡ ἀπὸ σταυροῦ ἀρχομένη ἀρχὴ αὐτῆς καὶ τὸ εἰς
 σταυρὸν ἐπίσης λήγον τέλος τῆς, ἐνῶ τὰ πλείστα τῶν ἐν τῷ μέσῳ
 γραμμάτων συνέπεσαν μετὰ τοῦ τοίχου. Περιττὸν δὲ νὰ προσθέσω ὅτι
 τὰ γράμματα αὐτῆς ἔχουσι σχῆμα Βυζαντινῆς ἐποχῆς. Ἔχει δὲ οὕτως·

† ΕΚΤΙΣΕΝΗΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣΤΑΤΗΑΥΡΗΛΙΑΝΗΕΠΙΣΤΙΚΟ
 ΝΤΟΣΕΥΣΕ . . Υ . . . Ε Α . ΑΥΑ
 Ο . . ΟΟ ΑΝΟΥΙΝΔΙΚΤΙΟΝΟ . . ΕΜΤΗΚΕΔΕΚΑΤΗΣ†

ἦτοι

Ἔκτισεν ἡ μεγαλοπρεπεστάτη Αὐρηλιανὴ ἐπὶ Στίκοντος εὐσε[βα]ῦ[ς]
 . . ε α[Π]χύλο[υ Ἰ]ωάν(ν)ου, ἰνδι-
 κτι(ω)νε[ς π]έμ(π)τη(ς) καί) δεκάτης.

Καὶ τίνες μὲν οὗτοι οἱ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἀναφερόμενοι Στίκων καὶ
 Παῦλος Ἰωάννου ἀγνοῶ· ἀλλ' ἡ μεγαλοπρεπεστάτη Αὐρηλιανὴ δὲν
 εἶναι ἐπίσημὸς τις κυρία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὡς δύναται τις ἐκ πρώ-
 της ὕψεως νὰ ὑπολάβῃ, ἀλλ' ἡ πόλις Αὐρηλιανή, ἣτις κοινῇ διαπάνη
 κατεσκευάσθη τὸ πρόβλημα. Δύναται τις δὲ νὰ πεισθῇ περὶ τούτου πα-
 ραλληλῶν πρὸς ταύτην τὴν ἐν τῇ Συλλογῇ τῶν ἐλληνικῶν ἐπι-
 γραφῶν τοῦ Βοικίου ὑπ' ἀρ. 3,509 ἐπιγραφὴν ἀναφέρουσαν

. . . ΕΓΕΝΕΤΟΕΝΤΗΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗ

ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝΠΟΛΕΙ . . .

ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀρ. 3,504 τῆς αὐτῆς Συλλογῆς

. . . ΤΗΝΛΑΜΠΡΟΤΑΙΗΝ

ΚΑΙΔΙΑΣΗΜΟΤΑΤΗΝΚΑΙ

ΜΕΓΙΣΤΗΝΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩ[Ν]

ΠΟΛΙΝ

καὶ τὴν ὑπ' ἀρ. 3,497

. ΤΗΣΛΑΜΠΡΟΤΑ

ΤΗΣΚΥΖΙΚΗΝΩΝΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ . . .

ὡς καὶ ἄλλας ἐπιγραφὰς ἃς χώρου οἰκονομίας χάριν παραλείπω.

Τίς δὲ αὕτη ἢ ἐν Μυσία πόλις Ἀδρηλιανή;

Ἐν τοῖς ἐπισκοπικοῖς καταλόγοις ἐκτός τῆς ἐν Λυδία ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Σάρδεων Ἀδρηλιουπόλεως¹, τῆς ἀναφερομένης καὶ ὑπὸ τοῦ Ἱεροκλέους², ἀπαντᾷ καὶ ἑτέρον ὀνόμαζον ἐν Μυσία ὑπὸ τὸν Ἑρέσου, ὃς ἔν ὑπάγεται ἔτι καὶ νῦν τὸ χωρίον Φρένελι· ὁ δὲ ἐπίσκοπος αὐτῆς κατατάσσεται πάντοτε ἐν τοῖς ρηθείσι καταλόγοις ἀμέσως πρὸ τῶν ἐπισκόπων Νήσης καὶ Μασσακώμης, ὡς λίαν πλησιοχώρων καὶ γειτονεουσῶν ἐπαρχιῶν, ὅπως ἐν τοῖς ἐπομένοις θέλω ἀποδείξω.

Ἡ νῦν δὲ ὀνομασία Φρένελι δὲν εἶναι εἰμὴ τουρκικὴ παραχθρὰ τῆς ἀρχαίας ὀνομασίας· διότι τὰ φωνητικὰ ἔργα τῶν Ὀθωμανῶν ἀδύνατον νὰ προσφέρωσι τὴν λέξιν Ἀδρηλιανή χωρὶς νὰ μεταβαλλῶσιν αὐτὴν εἰς Φρένελι· οὐδὲν δὲ σημαίνει ἢ τελευταία αὕτη λέξις οὔτε τουρκιστὶ οὔτε ἀραβιστὶ· ἐπισήμως δὲ μάλιστα, ὡς καὶ παρὰ

¹ Gustav. Parthey, Not. 1, 157.—3, 100—7, 152—9, 86—8, 179. Ἀδρηλιουπόλεως.—10, 226.—Σύνταγ. θεῶν καὶ ἱερ. κανόν. Πάλλη καὶ Ποτλῆ. Τ. ἑ. σ. 458, 477.

² Gustav. Parthey, Ἱεροκλ. Συνέκδ. 670, 4.

³ Ἐνθ. ἀνωτ. Not. 3 26—7, 97.—10, 161.—13, 24.—Συν. θ. καὶ ἱερ. καν. Πάλλη καὶ Ποτλῆ. Τ. ἑ. σ. 458, 476.

τοῖς γραμματισμένοις ὀθωμανοῖς ἔχει ἑτέραν ὀνομασίαν τὸ χωρίον καλούμενον Χαβράν ἢ Χαβράν-ι-Κεμπέρ, τούτῳσι μεγάλη πανήγυρις ἢ συναγωγὴ.

Ἐκ τῆς ἀνακαλυφθείσης λοιπὸν ἐν τῷ χωρίῳ Φρένελι ἐπιγραφῆς, ἐκ τῆς γειτνιασεως αὐτοῦ πρὸς τὰς ἐπισκοπικὰς Νήσους καὶ Μασχαλώ-μης καὶ ἐκ τῆς μέχρι τοῦ νῦν διασωζομένης ἐν παραθορᾷ ὀνομασίας, ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ νῦν χωρίον Φρένελι κατέχει τὴν θέσιν τῆς ἐν Μυσίᾳ Ἀδρηλιανῆς, ἧτις προΐοντος τοῦ χρόνου, Βυζαντινῆ ἀδείᾳ, μετεβλήθη εἰς Ἀδρηλιούπολιν· διότι, καίτοι ἑλλειπῆς ἢ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐπιγραφῇ ἀναφερομένη χρονολογία, ἐκ τοῦ σχήματος ὅμοις τῶν γραμμάτων αὐτῆς γίνεται δῆλον ὅτι πολὺ ἀρχαιότερα εἶναι τοῦ παλαιότερου ἐκ τῶν σωζομένων ἐπισκοπικῶν καταλόγων· ἕτερον δὲ παράδειγμα κακοζήλου μεταποιήσεως ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν τῶν τοπικῶν ὀνομάτων, μεταξὺ ὁλλῶν ἄλλων ἀναφέρω τὴν ἐν τῷ Συνεκδήμῳ τοῦ Ἱεροκλέους μεταβολὴν τῆς ἐν Λυδία Μαγνησίας εἰς Μαγνησιασοῦπολιν.¹

Ἡ πόλις Ἀδρηλιανῆ, ἧτις ἐν τινι τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων γράφεται Ἀὐριλιούπολις,² ἐν ἑτέρῳ δὲ καλεῖται Ἀὐριλούπολις³ καὶ Ἀὐρελιούπολις· ὀνομασθῆ φαίνεται ὡς τῶς κτισθεῖσα ἀπὸ τοῦ διασημοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Ρώμης Ἀδρηλιανοῦ, ἐξ οὗ ἐπωνομασθῆ καὶ ἢ ἐν Γαλλίᾳ πόλις Ἀὐρηλιανῆ (Orleans) καὶ οὐχὶ Ἀὐρηλία, ὅπως συνήθως ἐξελληνίζεται ἢ πόλις αὐτῆ, ἐν ἣ ἐδοξάσθη ἢ τῆς Ἀὐρηλιανῆς ἡρωϊκῆ παρθένου (Jenne d'Arc) καὶ ἐξ ἧς παράγεται ὁ τίτλος τοῦ δευτεροτάτου κλάδου τῶν Βουρβόνων ἧτοι τῶν Δουκῶν τῆς Ἀὐρηλιανῆς.

Τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἀδρηλιανοῦ ἀνάκειται ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς καθ' ἡμᾶς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, καλῶς ἐξεργασμένη μαρμαρίνος κεφαλή, ἐκ προσφορᾶς τοῦ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἡμῶν καθιδρυμάτων ἀκαμάτως μοχλοῦντος φιλογενοῦς κυρίου Ἀριστοτέλους Φοντριέρου, ἀνακαλυφθεῖσα ἐν τοῖς ἐρείπιοις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἐφέσου. Τὸ λοιπὸν δὲ σῶμα αὐτῆς μετηνέχθη ὑπὸ τοῦ κυρίου Wood ἐν τῷ Βρετανικῷ μουσείῳ, ἐνεκα τῆς ἀβελτερίας τῆς τότε κυβερνήσεως.

Τὸ χωρίον Φρένελι περιλαμβάνει ἤδη περὶ τὰς 600 οἰκίας, ὧν αἱ μὲν

¹ Parth. Ἱεροκλ. Συνέκδ. 660. 15.

² Ἐνθ. ἀνωτ. Not. 8. 114.

³ Αὐτόθ. 1. 107.

⁴ Αὐτόθ. 9. 39.

150 χριστιανικά, αἱ δὲ λοιπὰ ὀθωμανικά. Οἱ Χριστιανοὶ εἶναι ἄποικοι ἐκ Λέσβου καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ Μολύδου, τῆς Πέτρας καὶ τοῦ Ἀργέννου· ἐκτὸς δὲ τούτων περὶ πηδημοῦσι χάριν ἐμπορίου καὶ ἕτεροι 300 ἄνδρες ἐκ τῶν αὐτῶν μερῶν τῆς Λέσβου. Κατὰ τὸ 1856 ἠριθμοῦντο μόνον 30 χριστιανικά οἰκογένεια συνοικισθεῖσαι μετὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Οἱ πρὸ αὐτῆς πολυπληθεῖς Χριστιανοὶ κάτοικοι ἐξῆκθηθέντες ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ τότε ἰσχυροῦ κατὰ τὰ μέρη ταῦτα Δερρέμπεη Μουρούντογλου, πατὴρ δὲ τοῦ νῦν ἐν Ἀδραμυτείῳ διαμένοντος παρῆρρος καὶ ἐνδεοῦς ἀπογόνου τῆς ζαπλοῦτου ταύτης οἰκογενείας, ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ὅτι θέλει διασώσει αὐτοὺς εἰς Ἀδραμύττειον ἀπέσφαξαν αὐτοὺς ἠδρηδόν, ἢ ἀνθρωπόμορφος τίγρις, ἐντὸς χαρᾶδρας μικρὸν ἀπεχούσης τοῦ χωρίου των.

Το ἐν Φρένελι σχολεῖον τῶν ἀρρένων ὠκοδομήθη κατὰ τὸ 1861 τῷ φιλογενεῖ ζήλῳ καὶ τῇ ἐπιστάσει τοῦ τότε ἐκεῖ διδασκάλου, παρ' ἡμῖν δὲ ἤδη διαμένοντος ἀξιολόμου ἐκδότου τοῦ περιοδικοῦ Μέλητος κυρίου Δημοκράτους Γραμματικοῦ· τὸ παρελθὸν δὲ ἔτος ἀνηγγέρθη παρ' αὐτῷ καὶ παρθεναγωγεῖον. Ἡ δὲ ἐκκλησία ἀνηγγέρθη τῷ 1856. Ἐν αὐτῇ πρὸ τῆς μεσαιᾶς θύρας τοῦ ἱεροῦ εὐρίσκειται ἐστρωμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μαρμαρίνη πλάξ, ἐφ' ἣς ἡ ἐξῆς ἐπιτύμβιος καὶ ἀνέκδοτος ἐπιγραφή.

. ΖΩΝΕ
. ΤΑΤΩΜΟΥΑΔ
. ΥΒΑΙΩΚΑΤΕΣΚΕΥ
. ΑΡΑΝΤΟΙΣΘΡΕΜΜΑ
5. ΑΝΔΕΤΙΣΕΤΕΡΟΣΤΟΔΑΜ
. ΥΤΗΝΚΑΙΝΕΚΡΟΝΒΑΔΕΙ

ἦτοι

[ὁ θεῖν α] ζῶν ἐ[μυτῶ καὶ
τῷ γλυκυ]τάτῳ μου ἀ[δελφῷ
Πο]υβλίῳ κατεσκευ[ασα τὴν
καμ]άρκην τοῖς θρέμμ[ασι μου *

ἂν δέ τις ἕτερος τοῖς μ[ή]σιν εἰς
αὐτὴν καὶ νεκρὸν β[ι]βλ[ι]ο[λ]ογί[α]ν...

B',

Περὶ τῆς Νήσου ἢ Νήσης τῶν ἐν Μοσχονήσιον.

Ἡ ἐν τοῖς ἐπισκοπικῶν καταλόγοις ἀναφερομένη πόλις τῆς Μου-
αίας Νήσα,¹ ἢ ὁ ἐπίσκοπος κατατάσσεται ἐν αὐτοῖς πάντοτε εὐθὺς
μετὰ τὸν Αὐρηλιουπόλεως, ἢ ἐν ἄλλοις καταλόγοις γραφομένη Νύ-
σα² καὶ Νύσσα³ καὶ ἢ ἐν τινι ἐξ αὐτῶν ὀνομαζομένη Νύσσα ἢ
ἐτέρα⁴ πρὸς διασπολὴν αὐτῆς ἐκ τῆς ἐν Καρίᾳ Νύσης (Σουλτάν-Ἰσ-
σάρ) εἶναι ἀναντιρρήτως ἢ νῦν πόλις τῶν Μοσχονήσιων ὡς ἀποδει-
κνύεται οὐχὶ μόνον ἐκ τῆς παραμεινούσης μέχρι σήμερον ὀνομασίας
τῆς, καλουμένης ὑπὸ τε τῶν κατοίκων αὐτῆς καὶ τῶν Κυθωνιατῶν
ὡς καὶ τῶν Λεσβίων Νησί, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ περὶ Ἑκατοννήσιων
χωρίου τοῦ Στραβωνος, ὅπερ μὴ ἐννοήσαντες παρεμόρφωσαν, ἕκαστος
κατ' ἴδιον τρόπον, οἱ δὲ ἀποδοῦναι αὐτοῦ, προσθέτοντες ἢ ἀραι-
ροῦντες λέξεις καὶ στρεβλῶντες τὴν ἔννοιαν τοῦ συγγραφέως, οὕτι-
νος παραθέτω ἐνταῦθα, πρὸς μείζονα καταληψίαν, ἐκ τῆς στερεοτύπου ἐκ-
δόσεως, ὀλιγόληρον τὴν περὶ Ἑκατοννήσιων παράγραφον, ἧτις ἔχει οὕτω

« Κατὰ δὲ τὸν πορθμὸν τῶν μεταξὺ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Λέσβου
νησία ἐστὶ περὶ εἴκοσι· ὡς δὲ Τιμοσθένης φησὶ, τετταράκοντα· καλοῦν-
ται δὲ Ἑκατόννησοι συνθέτως, ὡς Πελοπόννησος, κατὰ ἔθος τι τοῦ
Ν γραμμματος πλεονάζοντος ἐν τοῖς τοιοῦτοις, ὡς Μυόννησος καὶ
Προκόννησος λέγεται, καὶ Ἀλόννησος· ὥστε Ἑκατόννησοι εἰσὶν, οἷον
Ἀπολλώνησοι (γρ. Ἀπολλωνόννησοι). Ἐκατος γὰρ ὁ Ἀπόλλων·
παρὸ πάντων γὰρ τὴν παραλίαν ταύτην ὁ Ἀπόλλων ἐκτετιμῆται μέχρι
Τενέδου, Σμινθεύς, ἢ Κιλλαῖος καλούμενος, ἢ Γρυνεύς, ἢ τινι ἄλλῃ
ἐπωνυμίᾳ ἔχων. Πλησίον δὲ τούτων ἐστὶ καὶ ἡ Πορδοσελήνη, πόλις

¹ Ν. 90. ἀνωτ., Not 8. 115—9. 43.

² Αὐτόθ. 1. 108—Σ. 9. 1. κ. Ἑλλάγη καὶ Ποιτῆ σ. 458.

³ Part. N., 7. 98—10. 162—13. 25.

⁴ Αὐτόθ. 3. 27.

ὀμώνυμον ἔχουσα ἐν ἐκυτῇ καὶ πρὸ τῆς πόλεως ταύτης ἄλλη νῆσος
μεῖζων αὐτῆς, καὶ πόλις ὀμώνυμος ἔρημος, ἱερὸν ἔχουσα Ἀπόλλω-
νος »⁵

Ἄλλ' ὁ Κράμερος μεταβάλλει τὸ τελευταῖον χωρίον οὕτω: « καὶ
πρὸ τῆς πόλεως ταύτης ἄλλη νῆσος * πόλις * μεῖζων αὐτῆς ὀμώνυ-
μος ἔρημος, ἱερὸν ἄγιον ἔχουσα Ἀπόλλωνος » ὅθεν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι
πρὸ τῆς πόλεως Πορδοσελήνης ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς νήσου καὶ ἑ-
τέρα πόλις καλουμένη ἐπίσης Πορδοσελήνη, ὅπερ ἀπιθανώτατον.

Ὁ δὲ αἰδιμὸς συμπόλιτος ἡμῶν Ἀδαμάντιος ὁ Κοραΐης, ἐν τῇ
ἐκδόσει τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, ἀναγινώσκει οὕτω: « καὶ πρὸ τῆς πόλεως
ταύτης ἄλλη νῆσος μεῖζων αὐτῆς, καὶ πόλις ὀμώνυμος ἔρημος, ἱερὸν
ἄγιον ἔχουσα Ἀπόλλωνος: » σημειῶν ἐν τέλει ὅτι μετὰ τὰς λέξεις
μεῖζων αὐτῆς « ἢ πρὸ αὐτῶν (καθ' ἕνα διέστειλα ἐν τῇ Γαλλικῇ,
μεταφράσει) εἰκὸς ἐξερρηκέναι, διὰ τὴν τῶν ἀντιγραφῶν ἀμέλειαν
τῆς μεῖζονος ταύτης νήσου τὸ ὄνομα ἄλλως γὰρ οὐχ ἔξει πρὸς τὸ ἀ-
νενεχθήσεται τὸ ἐπόμενον Ὀμώνυμος. »

Ἄλλ' αἱ δυσκολίαι αὗται τῶν ἐλδοτῶν ὑπερπηθῶνται: ἄλλα μετα-
βάλλωμεν τὸ μικρὸν ἐν τῇ λέξει « νῆσος » εἰς μέγα Ν καὶ θεω-
ρήσωμεν ταύτην ὡς κύριον καὶ οὐχὶ ὡς προσηγορικὸν ὄνομα. Τότε δὲ
καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον τοῦ Στράβωνος ἐννοεῖται εὐχερῶς καὶ
οὐδεμία ἀνάγκη μετατροπῆς αὐτοῦ διὰ προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως λέ-
ξεων καὶ ἀπορρυγῆς αἰτιῶσεων κατὰ τῶν ἀντιγραφῶν ὡς παραλειψάν-
των κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν τὸ ὄνομα τῆς νήσου.

Ἡ μεγαλύτερα λοιπὸν νῆσος τοῦ συμπλέγματος τῶν Ἑκατοννή-
σων, ἢ παρὰ τῶν λογίων, ἔνεκα συγχύσεως αὐτῆς πρὸς τὸν τίτιον
τοῦ ἐπισκόπου τῆς, καλουμένη Μοσχοννήσιον, παρὰ δὲ τῶν ἐγχωρίων
Νησί, ἢ παρὰ τῶν ἀρχαιολόγων βεβαιηθεῖσα Πορδοσελήνη ἢ Πορ-
δοσελήνη, ἢ ἐν τοῖς ἐπισκοπικοῖς καταλόγοις ἀνεκρεωμένη Νήσις ἐκα-
λεῖτο κατὰ Στράβωνα Νήσος ὀμώνυμος δὲ Νήσος καὶ ἢ ἐπ' αὐ-
τῆς πόλις ἢ νῦν καλουμένη Μοσχοννήσις, παρὰ δὲ τῶν ἐγχωρίων ὀ-
μώνυμος τῇ νήσῳ Νησί, ἔρημος οὕτω ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Στρά-
βωνος καὶ ἔχουσα ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ γενναῖοι λοιπὸν τῶν
Μοσχοννήσιων ναῦται δὲν πρέπει νὰ διορθῶνται ὑπὸ τῶν ἀρχαιολο-
γούντων Πορδοσελήνηται, ἀλλὰ Νησιῶται.

Οὐδέποτε δὲ ἴσως ἡ πόλις αὕτη ὀνομάσθη Νήσος μόνον δὲ ὁ ἐ-

⁵ Στάβ. ΙΓ', 6'.

πίσκοπος αὐτῆς, ὡς ἀπαντᾷ ἐν τοῖς ἐπισκοπικαῖς καταλόγοις, ἔφερε τὸν τίτλον «ὁ Νήσης» ἀντὶ «ὁ Νήτου», ἕνεκα Βυζαντινῆς ἰδιορρυθμίας, καθ' ἣν ἡ ἔαφρασις, ὁ τῆς ἐπαρχίας Νήσης ἐπίσκοπος ἐξῆλθετο διμυλιώτερα τρόπον τινα καὶ προτιμωτέρα τῆς ὀρθῆς. Τοιαῦτα παθόμενα, ἕνεκα τῆς ἀμαθείας τῆς ἐποχῆς, ὑπέστησαν πολλοὶ τῶν τίτλων τῶν ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν, ἀίτινα δὲν μετεδόθησαν καὶ εἰς αὐτὰς ταύτας τὰς ἐπισκοπικὰς πόλεις, περιορισθέντα μεταξὺ τοῦ κλήρου καὶ ἀποκρουσθέντα ὑπὸ τοῦ λαοῦ· οὕτω κατώρθωσαν ἅτι ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσαι πόλεις Μαγνησία καὶ Αὑρηλιανή, ὑπερπηδήσανται τὰς κληρικὰς Μαγνησιακοῦπολιν καὶ Αὑρηλιούπολιν, νὰ φθάσωσι μέχρις ἡμῶν, ἡ μὲν μὲ τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα, ἡ δὲ μὲ παραφθορὰν ἐπισυμβᾶσαν ἐπὶ τῆς ἀρχαιοτέρως αὐτῆς ὀνομασίας τοῦτου. ἕνεκα καὶ ἡ περὶ ἧς πρόκειται πόλις ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν νῦν κατοικῶν αὐτῆς Νησί καὶ οὐχὶ Νήσα.

Ἄλλοκοτοι δὲ τίτλοι ἐπισκόπων διατηροῦνται καὶ μέχρις ἡμῶν. οὗ καιρὸς εἶναι νομίζομεν, νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ ὀικουμενικὸν πατριαρχεῖον μετὰ τῆς περὶ αὐτὸ Ἱερῆς συνέβου. Εἰς ἐκ τῶν ἀλλοκοτάτων εἶναι καὶ ὁ τίτλος τοῦ ἐπισκόπου τῶν Τράλλεων τιλοσοφουμένου Ἡλιουπόλεως καὶ Θουατεῖρων διότι ἡ πόλις τῶν Τράλλεων ὀνομάζετο μὲν Τράλλις· ἐνικῶς, Ἐὐρυθία² ἢ Πολυάουθια³, Ἐρυμνά,⁴ καὶ Ἀντιόχεια⁵ μετωνομάθη δὲ Σελευκεία· ἀναφέρει ὁ Πλίνιος⁶, καὶ πιστοποιεῖ ἡ ἐκεῖ εὑρεθεῖσα ὑπ' ἀρ. 172 τοῦ παρόντος τεύχους ἐπιγραφή, καὶ Καισάρεια πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου, τοῦ ἀνακτίσαντος αὐτὴν μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς, ἐκ σεισμοῦ συμβάντος ἐπὶ τῆς βασιλείας του,⁷ ὅπερ ὄνομα διετήρησε καὶ

¹ Στέφ. Βυζάντ. ἐν λ. Τράλλις. — ² Plin V. 29. — ³ Στέφ. Βυζάντ. ἐν λ. Τράλλις. — ⁴ Αὐτόθι. — ⁵ Plin V. 29. — ⁶ Αὐτόθι. — ⁷ Περὶ τῆς καταστροφῆς ταύτης καὶ τῆς ἀνακτίσεως τῶν Τράλλεων ἀναφέρει ὁ Ἀγαθίας (Βασιλ. Ἰουστινιανοῦ βιβλ. β'). τὰ ἐξῆς: «Αἱ γοῦν Τράλλεις ἡ πόλις ἡ ἐν τῇ νῦν Ἀσίᾳ καλουμένη χώρα, ἀγχοῦ πρὸς τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ ἰδρυμένη· τὸ μὲν παλαιὸν Πελασγῶν γέγονεν ἀποικία, ὑπὸ δὲ τοῦ Αὐγούστου Κέλσρος χρόνου, ἐσεισθή τε ἤπασα καὶ ἀνετράπη, καὶ οὐδὲν αὐτῆς ὅτι ἐπέσωστο· οὕτω δὲ τοῦ ἄστεος οὐκ ἐπέστω καμμένου, ἀγχοῖκόν τινα φασὶ τούτων δὴ τῶν γεηπόντων (ἢ γεητόνων) Χιρήμεσια τοῦνομα, σφοδρὰ τῆς ψυχῆν ἀλῶναι τῇ πάθει, καὶ οὖν οὐκ ἐνεγκόντα, θαυμάσιόν τι ἤλικον καὶ ἀπιστον ἔργον ἀνύσαι· μήτε γὰρ τῆς ὁδοῦ τὸ μῆκος ἢ τῆς πρᾶσβείας τὸ μέγεθος καταρρωδήσαντα, μήτε ὅτι μεγίστοις, ὡσπερ εἰκός, διμιλῆ-

ἐπὶ τῶν διαδόχων του, ὡς φαίνεται ἐκ πολλῶν διασωθέντων νομισμάτων τῆς πόλεως ταύτης, καὶ Ἀἰντίν Γκιουζέλ-Ἰσσαρ ἐκ τοῦ κατακτητοῦ αὐτῆς Ἐβέρου Ἀἰντίν καὶ τῆς ὥρας τοποθεσίας τῆς, ἧς ἕνεκα, καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐκλήθη Εὐαυθία καὶ Πολυάνθεια· οὐδέποτε δὲ Ἡλιοπόλις. Τὸ πρῶτον τοῦτο μέρος τοῦ τίτλου τοῦ τῶν Τράλλεων ἐπισκόπου εἶναι φαίνεται ἀτυχῆς ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐξελλήναις τῆς τουρκικῆς λέξεως Ἀἰντίν = φωτεινός, καθ' ἣν ἔπρεπε καὶ ὁ ἐπίσκοπος νὰ τιτλοφορῆθῇ ὁ Φωτεινῆς ἢ κατὰ τὸν βυζαντινὸν τρόπον ὁ Φωτεινουπόλεως καὶ οὐχὶ ὁ Ἡλιοπόλεως· ἀλλ' ἐπρωτίμην φαίνεται τοῦ φωτός, τὴν πηγὴν αὐτοῦ πρὸς κατασκευὴν τοῦ τίτλου τοῦ τῆς πόλεως ταύτης ἐπισκόπου.

σιν ἡμελλε κινδύνεις, καὶ ταῦτα ἐπ' ἀδῆλῳ τῇ τύχῃ, μήτε τῶν αἰ-
και τὴν ἐρημίαν, μήτε ἄλλο τι τῶν ὅποσα δεικνόμενοι ἄνθρωποι με-
ταμανθάνουσι τὰ δοκθέντα, ἀφικέσθαι μὴ ἐτι ἐν Ρώμῃ, ἀλλὰ καὶ
ἐς τῶν Κανταβαρητῶν τὴν χώραν, ἀμπ' αὐτὰς δὴ ποὺ τὰς τοῦ Ὁ-
κεανοῦ ἡϊόνας (ἐτύγγανε γὰρ αὐτοῦ ποὺ ὁ Καίσαρ ἐν τῷ τότε πρὸς τι
τῶν ἐθνῶν διαμαχόμενος) ἀγγεῖλαι τε οἱ τὰ ξυνενεχθέντα καὶ οὕτως
ἐλεῖν τὸν βασιλέα, ὡς αὐτίκα δὴ μάλα ὑπάτους ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς μύ-
λιαστα εὐπατριδῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἀνδρῶν ἐκ τῆς Ρώμης ἀπολε-
ξάμενον, ἅμα τῷ σφετέρῳ πλήθει στείλαι ἐς τὴν ἀποικίαν, καὶ τοὺς,
ὡς τάχιστα ἐν τῷ χωρῷ γενομένους, χρήματά τε πλείεστα ὅσα ἐπιδόν-
τας καὶ σπουδῇ χρησάμενους, ἀνοικοδομήσαι αὐτῆς τὴν πόλιν, καὶ ἐς
τὸ μέγρι τοῦδε σωζόμενον ἀπεργάσασθαι σχῆμα. Νῦν οὖν οἱ ἐκείνη ἀ-
στοί, Πελοπονησοὶ μὲν οὐκ ἐτι ἀνδραγαθῶς κληθεῖεν, Ἰωαννοὶ δὲ μάλ-
λον, εἰ καὶ τὰ τῆς φωνῆς ἐς τὸ Ἑλληνικόν τε καὶ Ἀττικώτερον μετα-
βάλλοντο· πῶς γὰρ οὐκ ἡμεῖον προσοικούντες τῆς Ἰωνίας; ταῦτα δὲ
οὕτω ξυνενεχθῆναι, δηλοῖ μὲν ποὺ καὶ ἡ πάτριος τοῦ ἀστῆος ἱστορία,
οὐχ' ἥκιστα δὲ τοῦ πλάγριασμα, ὅπερ ἔγωγε ἐκεῖσε ἐλλήνων ἀνελεξαμένη
ἐν τιμῇ γὰρ τῶν ἀμεί τὴν πόλιν ἀγρῶν εἶεν δὴ ὡν ἐτύγγανεν ὁ Καί-
ρήμων (Σιδηροῦς δὲ ὄνομα τῷ ἀγρῷ ἐκείνῳ) βωμῆς ἱερῆται ἀρχαιό-
τατος, ἐν ᾧ δὴ πάλαι (ὡς εἶοικε) τοῦ Χαϊρήμονος ἀγάλμα ἐρροτήκει·
νῦν γὰρ, οὐδὲν ὀκιοῦν ἐν αὐτῷ φαίνεται ἐγκεχάρακται δὲ βωμῆς ἐτι τὸ
ἐλεγείον τῷ βωμῷ ὡδὲ πῶς ἔχον·

Κλασθείσας πάτρας σεισμῷ ποτε, Κάνταβριν ἐς γᾶν
Χαιρήμων ἔπειτα πατρίδα ρυσόμενος.

Καίσαρι δ' εἰληχθεὶς περὶ γούνασι, τὰν μεγάλαιχρον
ᾠρθῶσε Τράλλιν, τὰν ποτε κεκλιμέναν·

Ἀνθ' ὧν συγγενῆς οἱ τοῦτο βρέτας, ἔρρ' ἐπὶ βωμῷ
Οἰά γε δὴ κτίσας τὰν δε φέροίτο χάριν.

Καὶ τὸ ἕτερον δὲ ἡμῶν τοῦ τίτλου τοῦ τῶν Τράλλεων ἐπισκόπου καὶ Θυατείρων εἶναι ἐπίσης πλημμελές· διότι δὲν παρήχθη ἐκ τῆς πόλεως τῶν Θυατείρων, ἥτις οὔτε ὑπήγατο, ὡς ἔχουσα ἴδιον ἐπίσκοπον, καθ' ἃ μαρτυροῦσιν οἱ ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι, οὔτε ὑπάγεται ἤδη ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον Τράλλεων, ἀλλ' ἐκ τῆς πόλεως τῶν Θειρῶν, τῆς δευτερευούσης κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθισμὸν ἐκ τῶν νῦν ὑπαγομένων ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον Τράλλεων πόλεων, ἣν οἱ κατασκευασταί, τοῦ περὶ οὗ πρόκειται τίτλου, ὑπέθεσαν οὕτως τὰ ἀρχαῖα Θυάτειρα· ἄτινα ἔμως ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, πρὸ τοῦ περιηγητοῦ Spon, ὁ Ἄγγλος πρόξενος Risoul ἀνεκάλυψεν ὡς ταῦτιζόμενα μετὰ τοῦ νῦν Ἀξαρίου (Ἄκ-Ἰσσῶρ=λευκὸν φρούριον) ἐκ πολλῶν ἐκεῖ ἀνακαλυφθεισῶν θυματηρεινῶν ἐπιγραφῶν. Ἐνῶ ἡ νῦν πόλις τῶν Θειρῶν εἶναι ἡ ἀρχαία Τεῖρα, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐξῆς ἐκεῖ εὑρεθεισῶν ἐπιγραφῶν, ὧν αἱ μὲν ὑπ' ἀρ. 2, 4 καὶ 5, πρὸ ἐτῶν μοι ἀπεστάλησαν, ἐν προφικνῷ· λίαν ἐσφαλμένοις ἀντιγράφοις, διὰ μικρῶν χαρακτήρων καὶ ἄνευ στίξεως ὑπὸ τοῦ ἐν Θείροις διαμένοντος φιλαρχαίου Κυρίου Παναγιώτου Γεωργιῆδου· ἡ δὲ ὑπ' ἀρ. 1 συνοδευομένη καὶ ὑπὸ τῆς προρρηθείσης ὑπ' ἀρ. 2 ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ ἔφημερ. Ἀμαλθεία¹ ἐπίσης διὰ μικρῶν χαρακτήρων, ἄνευ στίξεως καὶ ἐσφαλμένως. Ἐκ τῶν δύο τούτων λίαν ἀμφιβόλων πηγῶν ὀρμώμενος δημοσιεύω αὐτὰς ἐνταῦθα, διορθῶν κατὰ τὸ ἐνδὸν, μὴ ἐγγυώμενος ἔμως περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἐμῶν διορθώσεων. Πιστὸν δὲ ἀντίγραφον αὐτῶν θέλει δημοσιεύσει, Θεοῦ εὐδοκούντος, ἐν τῷ προσεχῆι αὐτῆς τεύχει ἡ Ἐφορὰ τοῦ Μουσείου τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ἀροῦ προμηθευθῆ χαρτότυπον αὐτῶν διὰ τῶν ἐν Θείροις ἀντεπιστελλόντων αὐτῆς μελῶν.

1.

Ἐπὶ μαρμαρίνης πλακῆς κειμένης ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν μήκ. 1, 24, πλ. 0, 60 καὶ πῆχ.³ 0,50.

Τὰδε χρῆσθαι
τῇ γενεθλίῳ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν] Αὐτοκράτορος.³ Καθὼς ὑπογέ-

¹ Ἄρ. 1794. 31 Δεκεμβρίου 1871.

² Ἐν τῇ Ἀμαλθείᾳ γρ. «βῆλος 50.»

³ Ἐν τῇ Ἀμαλθ. «κυρίου . . . αυτοκράτορος».

γράφει, ἔσ' ἄν μου κληρονομῶν-
ται δίδωμι. Καταλείπω τῆ τῶν
Τειρηνῶν κατοικία χρῆ[σθαι
τῆς] νομῆς καὶ καρπ(εἰ)ας ἀγρο-
σῶ γεωργ]ομένου [ἵνα οἱ ¹
κωμῆται χρῶνται καὶ καρ-
πῶνται αὐτο[ῦ σ]ὺν τοῖς προ[σ]-
γενομένοις ἐλεῶσιν [ἐν] καλουμέ-
νω τέ(π)ω Κατωτέρω καὶ τῶ . . .
. . . σω, καὶ Κε(θρ)ῶνι καὶ Μέλλαν[ι
ὁμοροῦντι ποταμῶ καὶ : . . .
ρῶσω Τεῖρα [οὔσιν·] πρὸς² τὸ εὐωχεῖ-
σθαι αὐτοὺς καθ' ἕκαστον
ἔτος τῆ γενεθλίω ἡμέρα τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἀυτοκράτορος
Καίσαρος, μένοντος αὐτοῦ
ἀνεξάλλατριῶτου· εἰσηγη-
σαμένοι τὸ ψήφισμα Τρύ-
φωνος Πετρωνίου βουλευτοῦ
τῆς Ὑπαιπηνῶν πόλεως καὶ
προνοήσαντος τῆς ἀναστά-
σεως τοῦ ἀνδριάντος,
ἀναστησάντων τὴν βᾶσιν
παρ' ἑαυτῶν Ἐπιδοφόρου Β'
σὺν καὶ τῶ πατρὶ Ἐπιδοφόρῳ.

¹ Ἐν τῇ Ἀμαλθ.

« χρῆ . . .

. . . νομῆς καὶ καρπικῆς ἀγρο-
συμένου »

² Ἐν τῇ Ἀμαλθ.

« αὐτο σὺν τοῖς προ-
γενομένοις, ἐλεῶσιν καλουμέ-
νω τομῶ κατωτέρω καὶ τῶ . . .
. . . σω, καὶ κερδῶνι καὶ μέλλαν-
ομοροῦντι ποταμῶ καὶ
ρῶσωτεῖρα . . . , πρὸς »

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ

ΕΠΗΡΥΤΑΝΕΩΣ Α·ΣΕΠΤΑΥΡ

ΑΧΙΛΛΕΪΔΗΝΕ ΜΗ Ε·ΑΥΡ ΕΡΜΟΛΑΟΣ

ΡΟΥΣΤΙΚΟΥ ΕΔΩΚΕΝ ΥΠΕΡΑΡΧΗΣ

5. ΛΟΓΙΣΤΕΙΑΣ ΚΑΘΩΣ ΕΔΟΞΕ ΤΟΙΣ

ΚΩΜΗΤΑΙΣΙ Χ. ΔΙΑΚΟΣΙΑ ΠΕΝΤΗ

ΚΟΝΤΑ ΤΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΑΝΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ

ΤΩΝ ΤΕΙΡΩΝΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΙΑΝ

ἦτοι

Ἄγαθῇ Τύχῃ.

Ἐπί Πρυτανείως Λ(ουκίου) Σεπτ(εμίου) Αὐρ(ηλίου)

Ἀχιλλεΐδῃ, Νε(οκαίσεωρος) μη(νός) εἰ. Αὐρ(ηλίου)

Ἑρμέλαος

Ρουστίκου ἔδωκεν ὑπὲρ ἀρχῆς

5. Λογιστείας, καθὼς ἔδοξε τοῖς

κωμηταῖς, (δηγάρια) διακόσια πενή-

κοντα τὰ προχωρήσαντα εἰς τὴν

τῶν Τειρώνων συντέλειαν.

3.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ

ΕΠΙΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΑΠΟΛΗΙΑΣ ΦΑΥΣΤΕΙΝΗΣ
 ΤΟΥ ΕΞΗΣ ΕΙΟΥΣ ΣΜΨΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΩΝΟΣ
 ΔΙΣΤΑΙΕΝΟΥ ΑΥΡΛΑΡΕΙΣ ΔΙΟΣΠΛΟΥ
 ΤΙΩΝΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΑΓΟΡΑΝΟΜΗΣΑΣ ΤΑΧΙΟΝ
 ΝΥΝ ΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΤΡΕΨΑΜΕΝΟΥ ΑΥ
 ΤΟΝ ΜΑΥΡ ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΥ Δ. ΘΥΑΙΡΙΟΥ
 ΗΛΟΣ ΕΝΕ ΒΟΥΛΑΡΧΟΥ ΓΥΜΝΩΔΟΥ ΤΗΣ
 ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΙΩ

5.

10.

ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡ

ἤτοι

Ἄγαθῇ Τύχῃ

Ἐπὶ Πρυτάνεως Ἀπολητίας Φαυστείνης,
 τοῦ ἐξῆς ἔτους, μ(ηνὸς) Νεοκαίσαρεωνος,
 δ' Ἰσταμένου, Αὐρ(ήλιος) Λαρεισαῖος Πλυ-
 τίωνος Ἐρέσιος ἀγορανομήσας τάχιον
 νῦν διὰ συλλόγου προτρεψαμένου αὐ-
 τὸν Μ(άρκου) Αὐρ(ήλιου) Ἀρτεμιδώρου, Δ(ομιτίου) Θυαίριου
 ἡλ(ω)σεν ἐ(ξουσίαν) Βουλάρχου Ἰμνωδοῦ τῆς
 ἀγιωτάτης Ἀρτέμιδος τοῦ Προσειώ-
 τος] τῆς κατοικίας [Τειρηγῶν] καὶ ὑπερ-
 τάτου]

5.

10.

Τῶν δύο τούτων ἐπιγραφῶν ἀντίγραφα, στοιχειοθετουμένης τῆς παρούσης διατριβῆς, προθύμως σπεύσας εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐφορείας τοῦ ἡμετέρου Μουσείου, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸ ὁ ἐλληνοδιδάσκαλος Θεϊρῶν ἀξιότιμος Κύριος Δ. Γκράτσος, ἔχων ἄρωγους κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν καὶ τοὺς ἀξιότιμους Κ.Κ. Ν. Ξυδόπουλον ἱατρὸν, Π. Γεωργιάδην καὶ Ζ. Λαβδαῖον. Ἀμρότεροι δὲ εὕρισκονται κεχαραγμένα ἐπὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς στήλης, ἐχούσης περίμετρον 1. 70, ὑψ. 1, 30, καὶ ἐκτισμένης ἐν τῇ ἐν Θεῖροις ἐκκλησίᾳ τῶν Ταξιαρχῶν ἀπέχουσι δὲ ἀλλήλων περὶ τοὺς 6 δακτύλους.

4.

Φίλιππος Φιλίππου Ταράβου; τοὺς
δύο κίονας¹ σὺν βωμῶ καὶ σπείραις
καὶ κεφαλαῖς² καὶ ἐπιστυλίῳ τῇ Τει-
ρηγῶν³ κώμῃ ἐκ τῶν ἰδίων ἀνάεστησε.

5.

. [Ἄυτοκρ-
άτορι Νέρβα⁴ Τραϊανῷ Καίσαρι
Σεβαστῷ Γερμανικῷ τῷ καὶ θια-
σώτῃ Διονύσου.⁵ Εὐδούλος Κάσ-
σανδρος Ἀπολλωνίου τοῦ παλαιοῦ;
γέροντος; Μενέστρατος Μενεστρά-
του, Ἄιταλος Μητρο[δώρου].⁶ . . .

¹ Κατὰ τὸ ἀντίγρ. Γεωργιάδου «κίονες»

² Γεωργ. «κεφαλαί»

³ Γεωργ. «Τηρητιῶν»

⁴ Γεωργ. «αταρινέρβα»

⁵ Γεωργ. «γερμανικῶτες καὶ θεασωτῆς Διονυσίου»

⁶ Γεωργ. «μιτρος»

Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων γίνεται δῆλον ὅτι κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐποχὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς τῶν Θειρῶν θέσεως ὑπῆρχε κώμη ἢ κατοικία Τειρηγῶν ἔχουσα τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν, ἣν καὶ νῦν ἔτι παρὰ τοῖς θυμανοῖς ἢ πόλιν τῶν Θειρῶν. Ἀναμφίβολον δὲ ὅτι ἐκ τῶν παρὰ τὸν Καῦστρον μερῶν τούτων μετηνάστευσεν ἡ μεγάλη τῶν Λυδῶν μερίς ἢ κατοικήσασα τὴν ἐν Ἰταλίᾳ Τυρρηγίαν, ἥτις ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἐγκαταλειφθείσης πατρίδος. Περὶ τῆς μεταναστεύσεως ταύτης διηγείται ὁ Ἡρόδοτος τὰ ἑξῆς. « Φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας τὰς νῦν σφίσι τε καὶ Ἕλλησι κατεστρώσας ἐσωτῶν ἐξεύρημα γενέσθαι. Ἄμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι λέγουσι καὶ Τυρρηγὴν ἀποικίσαι, ὧδε περὶ αὐτῶν λέγοντες· ἐπὶ Ἄττος τοῦ Μάνευ βασιλέως σιτοδείην ἰσχυρὴν ἀνὰ τὴν Λυδίην πᾶσαν γενέσθαι· καὶ τοὺς Λυδοὺς τῶς μὲν διάγειν λιπαρέοντας, μετὰ δὲ, ὡς οὐ πάυεσθαι, ἄκεα δίξισθαι, ἄλλον δὲ ἄλλο ἐπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν. Ἐξευρεθῆναι δὲ ὧν τότε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ τῆς σφαίρης καὶ τῶν ἄλλων πασῶν παιγνιῶν τὰ εἶδεα, πλὴν πεσσῶν· τούτων γὰρ ὧν τὴν ἐξεύρεσιν οὐκ οἰκίευνται Λυδοὶ. Ποιέειν δὲ ὧδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξευρόντας· τὴν μὲν ἐτέραν τῶν ἡμερῶν παίξειν πάσαν, ἵνα δὲ μὴ ζητέοιεν σιτία, τὴν δὲ ἐτέραν σιτέεσθαι πκυομένους τῶν παιγνιῶν. Τοιοῦτω τρόπῳ διάγειν ἐπ' ἕτεα δυῶν δέοντα εἴκοσι. Ἐπεὶ τε δὲ οὐκ ἀνίεναι τὸ κακόν, ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον ἔτι βιάζεσθαι, οὕτω δὲ τὸν βασιλέα αὐτῶν δύο μοῖρας διελόντα Λυδῶν πάντων κληρῶσαι, τὴν μὲν ἐπὶ μονῆ, τὴν δὲ ἐπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ μὲν τῇ μένειν αὐτοῦ λαχανούση τῶν μοιρῶν ἐσωτῶν τὸν βασιλέα προστάσσειν, ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαλλασσομένη τὸν ἐσωτοῦ παῖδα, τῷ οὐνομα εἶναι Τυρρηγόν. Λαχόντας δὲ αὐτῶν τοὺς ἐτέρους ἐξίεναι ἐκ τῆς χώρας καταβῆναι ἐς Σμύρνην καὶ μηχανίσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθεμένους τὰ πάντα, ὅσα σφίσι ἦν χρηστά ἐπίπλοα, ἀποπλῶειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζητήσιν, ἐς ὃ ἔθνεα πολλὰ παρχμειψαμένους ἀπικέσθαι ἐς Ὀμβρικοὺς, ἔνθα σφέας ἐνιδρύσασθαι πόλιος καὶ οἰκέειν τὸ μέχρι τούδε. Ἄντι δὲ Λυδῶν μετουνομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασιλέως τοῦ παιδός, ὅς σφέας ἀνήγαγε. Ἐπὶ τούτου τὴν ἐπωνυμίαν ποιευμένους ὀνομασθῆναι Τυρρηγούς.¹

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω παρεκβάσεως ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πόλιν τῆς Νήσου προσθέτω ὅτι καὶ ἐκ τῶν νεμισμάτων προσεπικυροῦνται τὰ περὶ

¹ Ἡρόδ. Βιβλ. Α'. 94,

αὐτῆς εἰρημένα· διότι τὰ νομίσματα τὰ ἀποδιδόμενα μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν νομισματολόγων εἰς τὴν πόλιν τῆς Λέσβου Νάπη ν, πόλιν μὴ κόψασαν νομίσματα, πρέπει ν' ἀποδοθῶν εἰς τὴν πόλιν τῆς Νήσου=Μοσχοννησίων καὶ νὰ καταταχθῶσι μετὰ τῶν νομισμάτων τῆς Μυσίας καὶ οὐχὶ τῶν τῆς Λέσβου.

Τὰ νομίσματα ταῦτα φέρουσι ἐπιγραφὴν ΝΑ ἢ ΝΑΣΙ, οὐδέποτε δὲ ΝΑΠ· ὑπέπεσαν δὲ οἱ νομισματολόγοι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην καὶ ἐσφαλμένην ἀνάγνωσιν συγχύσαντες τὰ γράμματα ΣΙ μετὰ τοῦ Π. Ἡ ἐπιγραφὴ δὲ ΝΑ ἢ ΝΑΣΙ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς λέξεως Νασιωτῶν Αἰολικῶς ἀντὶ Νησιωτῶν· διότι Αἰολεῖς κατόικουν οὐχὶ μόνον τὰς Ἐκατοννήσους ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπέναντι τῆς Λέσβου παραλίαν τῆς Μυσίας, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῶν ἀνακλυφθειῶν κατὰ τὰ μέρη ταῦτα ἐπιγραφῶν καὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἐν οἷς ὁ Θουκυδίδης ἀναφέρει ὅτι « ἀπ' αὐτῆς [τῆς Ἀντινέβρου, οἱ Μυτιληναίων φυγάδες] ὀρμώμενοι τὴν τε Λέσβον ἐγγύς εὔταν κακώσων καὶ τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ Αἰολικὰ πολιέματα χειρώσασθαι»¹ καὶ ὁ Στράβων «ἐπὶ δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ ἀπὸ Λεκτοῦ μέχρι Κανῶν ἀντιπαρτέταται ἡ νῆσος Λέσβος, λόγου ἀξία πλείστου· περικεῖται δὲ αὐτῇ καὶ νησιά, τὰ μὲν ἐξωθεν, τὰ δὲ καὶ ἐν τῷ μετὰ αὐτῆς τε καὶ τῆς ἡπείρου· καί τις ἤδη περὶ τούτων εἰπεῖν· καὶ γὰρ ταῦτά ἐστιν Αἰολικὰ, σχεδὸν δέ τι καὶ μητρόπολις ἡ Λέσβος ὑπάρχει τῶν Αἰολικῶν πόλεων»² καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ· «Κάμψαντι δὲ τὸ Λεκτόν, ἐλλογιμώταται πόλεις τῶν Αἰολέων . . . ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ τῶν Μυτιληναίων αἰγιαλὸς, κώμας τινὰς ἔχων τῶν κατὰ τὴν ἡπειρον τῶν Μυτιληναίων.»³

Ὁ Μιωνέτος ἐν τῇ Περιγραφῇ τοῦ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων καὶ ἐν τῷ παρατήματι αὐτῆς⁴ περιγράφει 6 νομίσματα τῆς πόλεως ταύτης ἀποδίδων αὐτὰ, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ νομισματολόγοι, εἰς τὴν πόλιν τῆς Λέσβου Νάπην. Ἐξ αὐτῶν τὰ μὲν τρία εἶναι χαλκᾶ, τὰ δὲ ἕτερα τρία ἀργυρᾶ ἐκ τῆς διακόσεως δὲ τῶν τελευταίων τούτων ἀποδεικνύεται ἡ σημαντικότης τῆς πόλεως Νήσου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα· διότι αἱ

¹ Δ'. 52.

² ΗΓ'. 6'. 1.

³ ε'. 49.

⁴ T. III. p. 60.

⁵ T. VI. p. 78.

μικρά καὶ ἄσημοι πόλεις μόνον χαλκᾶ νομίσματα ἔκοπτον. Ἐκ τῶν τριῶν ἀργυρῶν τὸ ὑπ' ἀρ. 151 τοῦ παρατηρήματος ἀνευδοκίμως πρόκειται ν' ἀποδοθῆ εἰς τὴν Ἀνάθηρον· κατέταξε δὲ ἐνταῦθα ὁ Μιονέτος κατὰ μίμησιν τοῦ Σεστίου. Ἐκ τῶν λοιπῶν πέντε, ἕν μόνον φέρει τὴν ἐπιγραφὴν ΝΑΠ, ἀναμφιβόλως κακῶς ἀναγνωσθεῖσαν οὕτω, χάριν τῆς ὁποίας ἀπεδόθησαν μὲν καὶ τὰ λοιπὰ εἰς τὴν ἄσημον πόλιν τῆς Λέσθου Νάπην, αὐτὴ δὲ αὕτη ἡ πόλις πάλιν χάριν τῶν ἐπιγραφῶν ΝΑΣΙ μετεβλήθη εἰς τὴν ἀνύπαρκτον Νάσην.

Τὴν πόλιν Νάπην μνημονεύουσι μόνον Στέφανος ὁ Βυζάντιος¹ καὶ ὁ γεωγράφος, ὅστις ἐκ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἐκφράζεται περὶ αὐτῆς μᾶς ὑποδεικνύει τὴν ἀσημότητά της. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς περὶ Λέσθου οὐδόλως ποιεῖται μνηεῖν αὐτῆς· ἔπειτα δὲ, ὡς ἐν παρόδῳ, ἐν τῷ ἐννάτῳ βιβλίῳ², ἐτυμολογῶν τὴν ὀνομασίαν της, λέγει ὅτι ἔκειτο ἐν νάπη=βουνώδει δάσει « ἀπὸ γὰρ τοῦ δρυμώδους ὠνόμασται ὀμωνύμως », καὶ μετὰ ταῦτα « ὡς περ καὶ Νάπη ἐν τῷ Μηθύμνης πεδίῳ, ἣν Ἑλλάνικος ἀγνοῶν Λάπην ὀνομάζει. » Ἦτο λοιπὸν μικρὰ τις πόλις ἐξαρτωμένη ἀπὸ τῆς Μηθύμνης, ἣς τὰ νομίσματα ἐκυκλοφόρουσιν μετὰ τῶν κατοικῶν αὐτῆς, καὶ τόσον ἀγνωστος ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Μυτιληναῖος ἱστορικὸς Ἑλλάνικος, καίτοι ἐν Λέσθῳ ἡ πόλις, ἠγνόει τὸ ἀληθὲς αὐτῆς ὄνομα ὀνομάζων αὐτὴν Λάπην. Δὲν εἶναι λοιπὸν μόνον οἱ σημερινοὶ νομισματολόγοι, οἱ χάριν τῶν ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Νήσου ἐπιγραφῶν καὶ ὅπως ἀποδώσωσι ταῦτα εἰς τὴν Νάπην οἱ ἀλλοιώσαντες τὸ ὄνομα αὐτῆς· τὸ πάθημα τοῦτο εἶχε τὴν κακὴν τύχην νὰ ὑποστῇ καὶ ἐπὶ τῆς κλασικῆς ἐποχῆς, ἕνεκα φιλολογικῆς παραδρομῆς καὶ τότε, Ἀναμφιβόλως λοιπὸν ὅτι ἡ πόλις αὕτη δὲν ἔκοψε νομίσματα καὶ μάλιστα ἀργυρᾶ.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν διερχόμενος ἐκ Κυθωνιῶν εὐτύχησα ν' ἀγοράσω παρὰ τινος μερικὰ τῶν σπανίων τούτων νομισμάτων, ἐν οἷς ἐπὶ ἀνέκδοτα, ἅτινα λαμβάνω τὴν εὐκαιρίαν ἤδη νὰ δημοσιεύσω ἐνταῦθα. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ μέρος ἐν ᾧ ἠγόρασα ταῦτα προσαποδεικνύει τὴν ταυτότητα τῆς ἀρχαίας πόλεως Νήσου πρὸς τὸ νῦν Νησί· διότι ἡ πόλις τῶν Κυθωνιῶν μόλις ἀπέχει τέταρτον τῆς ὥρας τοῦ Μεσσηνιασίου=Νήσου· εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἐν γένει πρὸς κατὰξιν ἀρχαίων χαλκῶν νομισμάτων, πρὸ παντὸς ἄλλου λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ τέπος

¹ Ἐν Α.

² Κ. 4. 5.

τῆς προελεύσεώς των, οὐτινος ἡ ἔρευνα ποτὲ δὲν πρέπει νὰ παραμε-
λῆται· μόνος δὲ αὐτὸς ἐν ἐλλείψει ἄλλων θεδομένων ἀρκεῖ ν' ἀπο-
δείξη τὴν πόλιν ἐν ἧ ἐξεδόθησαν· διότι εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι τὰ μι-
κρὰ ταῦτα μνημεῖα, κοπτόμενα πρὸς ἐγγύριον ἀποκλειστικῶς χρήσιν
ἢ ὠρισμένα ἔπως κυκλοφορῶσιν ἐν περιφερείᾳ λίαν περιωρισμένη, δὲν
ἦτο δυνατόν, ἕνεκα τῆς μικρᾶς των ἀξίως, ν' ἀπεμακρύνοντο πολὺ τοῦ
τόπου ἐν ᾧ κατασκευάσθησαν, ὡς συνέβαινεν εἰς τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυ-
ρᾶ νομίσματα. Εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς:

1. Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐστραμμένη πρὸς τὰ δε-
ξιὰ.

᾽Οπ. ΝΑΣ[Ι] Τίγρις βαδίζουσα πρὸς τὰ ἀριστερά· στρέφουσα δὲ τὴν
κεφαλὴν πρὸς τὰ δεξιὰ. ΧΑ. 1.

2. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος πρὸς τὰ δεξιὰ.

᾽Οπ. ΝΑΣΙ. Τίγρις βαδίζουσα πρὸς τὰ δεξιὰ· στρέφουσα δὲ τὴν
κεφαλὴν πρὸς τὰ ἀριστερά. Πρὸ αὐτῆς κεφαλὴ κριοῦ. ΧΑ. 1.

3. Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐστραμμένη πρὸς τὰ δεξιὰ.

᾽Οπ. ΝΑΣΙ. Τίγρις ὀρμῶσα πρὸς τὰ δεξιὰ· στρέφουσα δὲ τὴν
κεφαλὴν πρὸς τὰ ἀριστερά. Πρὸ αὐτῆς κεφαλὴ κριοῦ ἐστραμμέ-
νη πρὸς τὰ δεξιὰ. ΧΑ. 1.

4. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ.

᾽Οπ. ΝΑ[ΣΙ]. Τίγρις βαδίζουσα πρὸς τὰ ἀριστερά· στρέφουσα
δὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ δεξιὰ. Κάτωθεν αὐτῆς ράβδος. ΧΑ. 1.

5. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ.

᾽Οπ. ΝΑΣΙ. Τίγρις βαδίζουσα πρὸς τὰ ἀριστερά· στρέφουσα δὲ
τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἵπ' αὐτὴν μῦς. ΧΑ. 1.

6. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ.

᾽Οπ. Κεφαλὴ βοῦς μετὰ τοῦ λαιμοῦ, πρὸς τὰ δεξιὰ. ΧΑ. 1.

7. Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ.

᾽Οπ. ΝΑΣΙ. Δελφιν ἐστραμμένος πρὸς τὰ δεξιὰ. ΧΑ. 4.

Τὰ τελευταῖα γράμματα ΣΙ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ὑπ. ἀρ. 2 νομίσμα-
τος ὁμοιάζουσιν ἐκ πρώτης ὄψεως, ἕνεκα τῆς προσεγγίσεώς των, τό-
σον πρὸς τὸ ἀρχαῖον γράμμα Π, ὥστε ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ πρὸς
διάκρισιν.

Ἀπαντα δὲ τὰ νομίσματα τῆς Νήσου φέρουσι τὴν κεφαλὴν τοῦ
Ἀπόλλωνος· διότι ὁ θεὸς οὗτος κατ' ἐξοχὴν ἐτιμᾶτο ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ, ἐν ἧ, καίτοι ἐρήμω κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Στράβωνος, ὑπῆρχεν
« ἱερὸν ἔχον Ἀπόλλωνος. » Ὅτι δὲ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἀνήκε τῷ Ζμιν-

Θεὶ Ἀπόλλωνι ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἐπὶ τῶν νομισμάτων μῦθος, συμ-
βόλου τοῦ Ἀπόλλωνος τούτου, καθ' ὃ λέγει ὁ Στράβων ἐν τοῖς ἐξῆς.¹

«Ἐν δὲ τῇ Χρῦση ταύτῃ καὶ τὸ τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνός ἐστιν
ἱερὸν, καὶ τὸ σύμβολον, τὸ τὴν ἐτυμότητα τοῦ ὀνόματος σώζον, ὃ
μῦς ὑπόκειται τῇ ποδὶ τοῦ ξοάνου. Σκόπα δ' ἐστὶν ἔργα, τοῦ Παρίου
συνοικεῖται δὲ καὶ τὴν ἱστορίαν εἰς τὸν μῦθον τούτῳ τῷ τρόπῳ τὴν
περὶ τῶν μυῶν. Τοῖς γὰρ ἐκ τῆς Κρήτης ἀριγμένοις Τεύκροις (οὗς
πρώτους παρέδωκε Καλλίνος, ὁ τῆς ἐλεγκείας ποιητής· ἠκολούθησαν δὲ
πολλοί) χρησμός ἦν, αὐτόθι ποιήσασθαι τὴν μονήν, ὅπου ἂν οἱ γηγε-
νεῖς αὐτοῖς ἐπιθῶνται· συμβῆναι δὲ τοῦτ' αὐτοῖς φασὶ περὶ Ἀμχιετόν·
νόκτωρ γὰρ πολὺ πλήθος τῶν ἀρουραίων μυῶν ἐξανθήσαν διατρυγεῖν,
ὅσα σκύτινα τῶν τε ὀπλων καὶ τῶν χρηστηρίων· τοὺς δὲ αὐτόθι μεῖ-
ναι· τούτους δὲ καὶ τὴν Ἴθην ἀπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ κατονομάσαι. Ἡρα-
κλείδης δ' ὁ Ποντικὸς πληθύνοντάς φασὶ μῦας περὶ τὸ ἱερὸν νομισθῆ-
ναί τε ἱεροῦς, καὶ τὸ ξόανον οὕτω κατασκευασθῆναι βεβηκός ἐπὶ τῷ
μυῖ.»

Κατὰ τὸν Κάρολον Τεξιέρον τὰ ἐρείπια τῆς Χρῦσης ταύτης ὡς
καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ναοῦ τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνος, ἔχοντος δωρικὸν
ρυθμὸν, ἀνεκαλύφθησαν πλησίον τοῦ χωρίου Μπαμπᾶ, ὀλίγα ἔτη πρὸ
τῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ περιηγήσεως αὐτοῦ· Ὁ δὲ ἕτερος ἐκ τῶν ἐκ-
δοτῶν τῆς ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένης Νομισματικῆς ἐπιθεωρήσεως Κ.
J. de Witte, ἐκδίδων μετ' εἰκόνας πολυτιμῶν τι χαλκοῦν αὐτόνομον
νόμισμα τῆς Ἀλεξανδρείας Τριῶδος, διατηρούμενον ἐν τῇ νομισμα-
τικῇ συλλογῇ τῶν Παρισίων, λέγει ὅτι ἐπὶ τοῦ νομίσματος τούτου
εἰκονίζεται τὸ ἄγαλμα τοῦ Σκόπα καὶ ὅτι εἶναι τὸ μόνον διασωζόμε-
νον ἀρχαῖον μνημεῖον, ὅπερ μᾶς διεφύλαξε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀριστουργ-
γήματος τούτου·² ἀλλ' ὁ Στράβων, ὅπως ἴδωμεν, ἀναφέρει τὸν Ἀπόλ-
λωνα τοῦ Σκόπα βεβηκός ἐπὶ τοῦ μῦθος καὶ τούτον ὑπο-
κείμενον τῇ ποδὶ τοῦ ξοάνου, ἐνῶ κατὰ τὴν παρατι-
θεμένην εἰκόνα τοῦ νομίσματος καὶ κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Μιον-
νέτου³ ὁ μῦς εὑρίσκεται πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἀπόλλωνος· ἐκτός τού-

¹ B. II°. K. α. 48.

² Asie Min. p. 191.

³ Rev. Numismat. 1858, p. 28.

⁴ Suppl. T. V. p. 510. n. 81.

του, τὸ μὲν ἀγαλμα τοῦ Σκόπα ἔκειτο ἐν τῷ Σμινθίῳ τῆς Χρύσης· τὸ δὲ περὶ οὗ ὁ λόγος νόμισμα ἐκόπη ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ Τρωάδι.

Σμίνθια, ἦτοι νομὸι τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνος, ὑπῆρχον ἐκτὸς τῶν ἐν Νήσῳ καὶ Χρῦση καὶ ἐν Τσινέδῳ πρὸ τοῦ Ὀμήρου.

Τενέδοιό τε Ἴρι ἀνάσσει·

Σμινθεῦ.¹

διατηρούμενον καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Στράβωνος,² μνημονευόμενον δὲ ἐν Εὐσταθίῳ καὶ ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Περιηγητοῦ,³ καὶ ἐν Ἀμαξιτιῶ⁴, καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Τρωάδι ἔπειτα, τῇ παρὰ τῇ προηγουμένη καιμένη καὶ ἀναπληρωσάσῃ ταύτην, ὡς πιστοποιεῖται ἐκ τῶν ὑπ' ἀρ. 3, 577 καὶ 3,582 τοῦ C. I. G. ἐπιγραφῶν καὶ σπανίων τινῶν τετραδράχμων τῆς πόλεως ταύτης,⁵ ἐφ' ὧν ἡ ἐπιγραφή ΖΜΙΘΕΩΣ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ἀντὶ Σμινθέως, καὶ ἐν οἷς τινὰ εἰκονίζοντα τὸν Σμινθέα Ἀπόλλωνα φέροντα ἐπὶ τῆς παλάμης μῦν,⁶ καὶ ἐξ ἄλλων νομισμάτων αὐτῆς φερόντων ἢ μὴ τὸ αὐτὸ σύμβολον.⁷ Ναυὸς τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνος ἀναφέρει ὁ Στράβων καὶ ἐν ταῖς πόλεσι τῆς νήσου Κέω Κορησιᾷ καὶ Ποιήεσσι,⁸ καὶ ἐν Ρόδῳ, ἐνθα ἤγετο καὶ ἑορτὴ καλουμένη Σμίνθια, περὶ ὧν, κατὰ τὸν Ἀθήναιον,⁹ ὁ Φιλόμνηστος ἢ Φιλέδημος ἔγραψεν ὀλόκληρον βιβλίον ἀπολεσθὲν· ὁ δὲ σοφιστὴς Ἀπολλώνιος ἐν τῷ Ὀμηρικῷ λεξικῷ τὰ ἐξῆς· « καὶ ἐν Ρόδῳ σμίνθια ἑορτὴ, οὗ τῶν μῦθων ποτὲ λυμαινομένων τὸν καρπὸν τῶν ἀμπελώνων

¹ Ἰλιάδ. Α. 38.

² ἸΓ' ἀ. 46.

³ 536.

⁴ Στράβ. ΙΓ' ἀ. 48.

⁵ Mionnet Descr. t. II, p. 639. n. 65. — Suppl. t. V. p. 509 n. 71. — Revue Numism. Nouvel. ser. T. III. p. 23.

⁶ Αὐτόθ.

⁷ Mionnet Descr. t. II, p. 640. n. 80. et p. 644. n. 106. — Suppl. t. V. p. 511. n. 87. et p. 515. n. 121. et p. 510. n. 81. — Choiseul Gouffier. Voyage pittoresque t. II, pl. LXVII, n. 11. — Revue Numism. Nouvel. ser. t. III. p. 23.

⁸ Ι' ε. 6.

⁹ Ι' 6.

Ἀπόλλων καὶ Διόνυσος διέφθειραν τοὺς μύκας· ἀλλ' Ἀρίσταρχος ἀ-
 πρεπὲς ἤγειται ἀπὸ χμαίπετοῦς ζώου τὸν Θεὸν ἐπιθέτω κεκοσμεῖ-
 σθαι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. »¹ Σμίνθιος ἐκαλεῖτο ἐπίσης καὶ εἷς ἐκ τῶν
 δώδεκα Ροδιακῶν μηνῶν, καθ' ὃν βέβαια ἤγοντο τὰ Σμίνθια· Σπα-
 νία δέ τις Ροδιακὴ δραχμὴ διαφυλαττομένη ἐν τῇ νομισματικῇ συλ-
 λογῇ τῶν Παρισίων εἰκονίζει μῦν. ² Μῆν Σμίνθιος μνημονεύεται καὶ
 ἐπὶ Κυζικηνῆς ἐπιγραφῆς.³ Καὶ ἐν Ἰλίῳ δὲ ἀναμφιβόλως ὑπῆρχε ναὸς
 τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνος καὶ ἑορτὴ ἤγετο τῶν Σμινθίων, καθ' ἣν ἐ-
 τελῶντο καὶ ἀγῶνες ὁμῶνυμοι, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐξῆς ἐπιγρα-
 φῆς, εὐρισκομένης μὲν νῦν ἐν τῇ ἐν Δαρδανελλίοις οἰκίᾳ τοῦ Κυρίου
 Louis Fonton, ἔνθα μετηνέχθη ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Τρωάδος Καλαφα-
 τλί, ἀντιγραφθεῖσης δὲ καὶ ληρθεῖσης ἐν χαρτοτύπῳ, διαφυλαττομέ-
 νῳ ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ὑπὸ τοῦ διαπύρου λά-
 τρου τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος καὶ μεγάλου εὐεργέτου τοῦ ρηθέντος
 Μουσεῖου Κυρίου Διονυσίου Μαρκοπούλου καὶ δημοσιευθεῖσης τὸ πρῶ-
 τον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Μουσεῖου ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 602 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος
 Προόδου.

Ἀγαθῇ Τύχῃ.

Φλάβιον Ἰούλ[ιον] Αὐρ[ήλιον]

Ἑρμῆν

υἱὸν Ἰουλ[ίου] Ἑρμοῦ

5 νεικήσαντα παιδῶν

Πυθικῶν πάλην,

Σμίνθεια, Πάβλεια.

¹ Ἰχνη τῆς λατρείας τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνος εὐρέθησαν καὶ ἐν
 Λέσβῳ⁴, χαλκοῦς δὲ τις μῦς εὐρεθεῖς ἐν Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας,

¹ Ἐν λ. Σμινθεῦ.

² *Mion. Descrip.* t. III. p. 416. n. 136. — *Rev. Numis. Nenvel.*
 ser. t. III. p. 30.

³ *C. I. G.* ἀρ. 3,656.

⁴ *C. I. G.* ἀρ. 2,190 δ.

μήκους 4 1/2 ὑπεκατομέτρων, καὶ διαφυλαττόμενος ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ἐκ προσφορᾶς τοῦ φιλοτίμου καὶ φιλαρχαίου Κυρίου Ἀντωνίου Ροδοκανάκη, ὑποδεικνύει τὴν λατρείαν τοῦ Σμινθῆως Ἀπόλλωνος καὶ ἐν τῇ Ἱεραπόλει ταύτῃ.

Περὶ Σμινθίων ὁ Στράβων ἀναφέρει καὶ τὰ ἐξῆς: «Πολλαχοῦ δ' ἐστὶ τὸ τοῦ Σμινθῆως ὄνομα, καὶ γὰρ περὶ αὐτὴν τὴν Ἀμαξιτὸν χωρὶς τοῦ κατὰ τὸ ἱερὸν Σμινθίου, δύο τόποι καλοῦνται Σμίνθια καὶ ἄλλοι δ' ἐν τῇ πλησίον Ἀσρισσαίᾳ· καὶ ἐν τῇ Παριανῇ δ' ἐστὶ χωρίον τὰ Σμίνθια καλούμενον, καὶ ἐν Ρόδῳ καὶ ἐν Λίνδῳ, καὶ ἄλλοι δὲ πολλαχοῦ· καλοῦσι δὲ νῦν τὸ ἱερὸν Σμίνθιον.»¹

Ἐκλήθη δὲ Σμινθεὺς ἢ Σμίνθιος² ἢ Ζυιθεὺς, κατὰ τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα τετραδραχμα τῆς Ἀλεξανδρείας Τρωάδος, ὁ Ἀπόλλων, ἐκ τοῦ μῦθου ὅστις καθ' Ἡσύχιον³, ἐκαλεῖτο σμῖς καὶ σμίνθος· κατὰ Στράβωνα δὲ «τοὺς μῦθας, ἀφ' ὧν ὁ Σμινθεὺς, ἐπειδὴ σμίνθιοι εἰ μῦες,» τούτεστι μυσσοτόμος, ἀπαλλάττων τὴν γεωργίαν ἐκ τῆς μάλιστα τῶν ἀρουραίων μυῶν, οἵτινες ἐνίοτε ἐπιφέρουν τοιαύτην καταστροφὴν, ὥστε διηγοῦνται ὅτι, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Κάσανδρος ἐπέστρεφεν ἐξ Ἀπολλωνίας ἀπήντησε τοὺς κατοίκους τῶν Ἀδδῆρων περιπλανωμένους καὶ προσπαθοῦντας νὰ συνοικισθῶσιν ἀλλαχοῦ ὡς ἐκδιωχθέντας ἐκ τῆς πατρίδος τῶν ὑπὸ πληθῆος βατραχίων καὶ μυῶν.⁴ Ὁ Αἰλιανὸς⁵ ἐπίσης ἀναφέρει ὅτι «καὶ οἱ τὴν Ἀμαξιτὸν τῆς Τρωάδος κατοικοῦντες μὲν σέβουσιν· ἔνθεν τοι καὶ τὸν Ἀπόλλων τὸν παρ' αὐτοῖς τιμώμενον Σμίνθιον καλοῦσι φασιν.» Ἐτι γὰρ καὶ τοὺς Αἰολέας καὶ τοὺς Τρώας τὸν μὲν προσαγορεύειν σμίνθον, ὥσπερ οὖν καὶ Αἰσχύλος ἐν τῷ Σισύφῳ:

ἄλλ' ἀρουραῖός τις ἐστὶ σμίνθος ὧδ' ὑπερφύης·

καὶ τρέφονται μὲν ἐν τῷ Σμινθείῳ μῦες τιθασσοὶ δημοσίας τροφᾶς λαμβάνοντες, ὑπὸ δὲ τῷ βωμῷ φωλεύουσι λευκοί, καὶ παρὰ τῷ τρίποδι τοῦ Ἀπόλλωνος ἔστηκε μῦς.»

¹ ΗΓ', σ. 48.

² Ἡσύχ. ἐν λ. σμίνθος.

³ Ἐν λ.

⁴ ΗΓ', σ. 64.

⁵ Τrog. Pomp. ἐν Justin. XV, 2.

⁶ Περὶ ζώων IB', 5.

'Αλλ' ἐπαναρχόμενος εἰς τὴν ἡμετέραν Νῆτον προσθέτω ὅτι τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀναφέρεται καὶ ἐπὶ τοῦ τελευταίου τεμαχίου τῆς 'Αττικῆς ἐπιγραφῆς, τῆς ὑπὸ πολλῶν μὲν δημοσιευθείσης, τελευταίον δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ 'Αδδλφου Κιρχοφίου ἐν ταῖς 'Αττικαῖς ἐπιγραφαῖς ὑπ' ἀρ. 37, ἐφ' ἧς ἀναγράφονται οἱ φόροι τῶν συμμαχιδῶν καὶ ὑποτελῶν πόλεων καὶ ἧς ἡ ἀρχαιότης ἀνέρχεται μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Περιλλέου, περιπίου ἀναφέρεται δὲ ἐν τέλει τῶν λοιπῶν πόλεων καὶ κατατάσσεται τρίτη μεταξὺ τῶν 'Ακταίων,¹ μετὰ τὸ Ροίτειον καὶ τὴν "Αντανδρον, παρὰ τὴν ὁτοίαν καὶ γεωγραφικῶς κεῖται. Δὲν ἀνεγνώσθη δὲ μέχρι τοῦδε ἕνεκα τῆς κολοβώσεως τῆς πλακῆς, ἐφ' ἧς φαίνονται κελευσθέντα μόντα τὰ ἐξῆς γράμματα ΝΕΣΟ, ἅτινα συμπληρῶν ἀναγινώσκω ΝΕΣΟΣ=ΝΗΣΟΣ· εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι μόλις ἐπὶ ἀρχοντος Εὐλαβίδου, ἦτοι κατὰ τὸ 6' ἔτος τῆς 90ῆς Ὀλυμπιάδος, μετὰ τὴν ἐξωστὴν τῶν Τριάκοντα τυράννων, διὰ νόμου προταθέντος ὑπὸ τοῦ 'Αρχίνου ἐγκατέλειψαν οἱ 'Αθηναῖοι τὸ ἀτελὲς αὐτῶν ἀλφαβῆτον, ἀντικαταστήσαντες αὐτὸ ἐν τοῖς δημοσίοις ἐγγράφοις διὰ τῶν εἰκοσιτεσσάρων γραμμάτων τοῦ 'Ιωνικοῦ ἀλφαβῆτου, τοῦ καλουμένου 'Ιωνικῆ ἀ γ ρ ά μ μ ά τ τ α, καὶ ὅτι πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἔγραφον καὶ τὸ στοιχεῖον Η διὰ τοῦ Ε γράμματος.

'Εκ τῆς ἐπομένης δὲ σπουδαιότητος καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεκδότου ἐπιγραφῆς, ἣν διερχόμενος πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐκ τῆς πόλεως Νῆσου ἠτύχησα ν' ἀνακαλύψω μεταξὺ τῶν συσσωρευμένων λίθων τῆς τότε ἐπισκευαζομένης ἐκκλησίας τῆς 'Αγ. Τριάδος, καὶ ἣν διέσωσα ἐκ βεβιαίας καταστροφῆς, ἀποδεικνύεται πληρέστατα ἡ ἀρχαία ὀνομασία τῆς περὶ ἧς πρόκειται πόλεως. Ἡ ἐκ λευκοῦ λίθου πλάξ, ἐφ' ἧς ἡ ἐπιγραφή ἔχει ὕψ. 1, 18, πλ. 0,50 καὶ πᾶχ. 0,11· ἀνευρέθη δὲ, ὡς μὲ ἐβεβίωσαν, πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ὅτε φθορομαίετο. Τὸ ἑμὸν ἰαντίγραφον παρεβλήθη καὶ πρὸς ἀντίγραφον καὶ χαρτότυπον ληφθέντα ἐσχάτως, διὰ τὸ Μουσεῖον τῆς Εὐαγ. Σχολῆς, ὑπὸ τοῦ ἐπιτίμου αὐτοῦ ἐφόρου Κ. Διονυσίου Μαρκοπούλου.

¹ « καὶ οἱ Μυτιληναίων φυγάδες—αἰροῦσι Ροίτειον—καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ "Αντανδρον στρατεύσαντες λαμβάνουσι τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ δίκαια τὰς τε ἄλλας πόλεις τὰς 'Ακταίας καλουμένας, ἄς πρότερον Μυτιληναίων νεμομένων 'Αθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν καὶ πάντων μάλιστα τὴν "Αντανδρον,» (Θουκιδ. 4.52.)

.....
..... ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ.
..... ΦΡΑΣΤΑΙΠΟΛΙΚΑ.
..... ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣΔΙΑΔ
..... ΩΝΒΙΟΝΦΙΑΙΠΠΟΣΔΕ
5 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣΟΑΛΕΞΑΝΔΡΩΤ.
..... ΝΗΠΡΕΛΑΒΟΝΘΕΡΣΙΠΠΟΣΕΩΝ
..... ΑΗΕΣΣΙΦΙΛΟΣΚΑΙΤΟΙΣΣΤΡΟΤ
..... ΤΟΙΣΑΛΛΟΙΣΙΜΑΚΕΔΟΝΕΣΣΙΝ
..... ΘΩΝΑΙΤΙΟΣΓΕΓΟΝΕΤΑΙΠΟΛΙΑ
10 ΑΡΕΠΙΤΑΣΑΝΤΟΣΧΡΗΜΑΤΑΕΙΣ
..... ΟΝΕΙΣΦΕΡΗΝΠΑΝΤΩΝΤΩΝΑΛΛΩ
..... ΟΝΤΩΝΘΕΡΣΙΠΠΟΣΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΟ
..... ΣΒΑΣΙΑΝΑΣΚΑΙΑΝΓΙΠΑΤΡΟΝΕΚ
..... ΜΠΟΛΙΝΕΠΡΑΞΕΔΕΚΑΙΠΡΟΣΚΛΕ
15 ΤΑΣΕΙΣΚΥΠΡΟΝΣΤΡΑΤΕΙΑΣΚΑΙ
..... ΣΔΑΠΑΝΑΣΕΙΣΜΙΚΡΟΝΣΥΝΑΓΑΓ
..... ΟΔΕΚΑΙΠΕΡΙΤΑΝΣΙΤΟΔΕΙΑΝΑΝΗ
..... ΚΑΙΗΑΡΤΩΝΣΑΔΡΑΠΑΝΕΙΣΑΓΩΓΑ
..... ΤΕΣΚΕΥΑΣΣΕΕΔΩΚΕΔΕΚΑΙΤΑΙΠΟΛ
20 ΛΕΙΣΣΩΤΗΡΙΑΝΚΑΙΤΟΚΟΙΣΕΛΑΣ
..... ΗΣΤΩΓΚΑΤΕΣΤΑΚΟΝΤΩΝΕ.ΑΘΗ
..... ΑΤΕΣΣΙΚΑΙΤΟΙΣΠΟΛΙΤΑΙΣΕΙΣ.

..... ΝΚΑΙΠΟΔΥΠΕΡΧΟΝΤΟΣΕΙΣΤΑΝΑΣ . .
..... ΤΟΣΔΙΩΙΚΗΣΕΦΙΛΟΝΑΥΤΟΝΤΑΙΗ
25 ΧΗΝΠΑΡΕΣΚΕΥΑΣΣΕΔΕΚΑΙ . . ΡΑΒΑ
..... ΤΟΙΣΑΛΛΟΙΣΤ . . ΣΕΗ ΓΙΝΩΝΤΕΤΑ
..... ΙΣΥΠΟΤΩΝΒΑΣΙΛΗΩΝΦΙΛΟΙΣΤΑΙΗ
..... ΤΑΛΛΑΠΡΑΣΣΕΙΜΕΤΕΥΝΟΙΑΣΠΡΟΣ
..... ΜΟΝΗΑΝΤΑΔΕΔΟΣΘΑΙΑΥΤΩΑΤΕΛΕ . .
30 ΝΤΟΜΗΑΝΤΑΧΡΟΝΟΝΚΑΙΑΥΤΩΚΑ . .
..... ΟΙΣΙΣΤΑΣΑΙΔΕΑΥΤΩΚΑΙΕΙΚΟΝΑΧ . .
..... ΔΕΔΟΣΘΑΙΔΕΚΑΙΣΙΤΗΣΙΝΕΜΠΡΟΤΑΝ .
..... ΙΟΥΤΑΚΕΑΠΟΛΙΣΙΡΟΠΗΝΤΑΙΜΕΡΙΣΑ .
..... ΣΘΘΕΡΣΙΠΠΩΚΑΙΤΩΝΕΚΓΟΝΩΝΑΙΤΩΓ .
35 . . ΤΑΤΩΓΚΑΛΗΣΘΑΙΔΕΚΑΙΕΙΣΗΠΡΟΕΔΡΙΑΝ
..... ΦΑΝΩΤΩΔΣΑΥΤΟΝΟΧΟΡΟΣΤΑΤΑΣΑΙΘΕΝ
..... ΕΝΤΩΙΑΓΩΝΙΚΑΙΟΥΓΚΑΡΥΣΣΕΤΩΑΝΔΡΑΣ .
..... ΑΣΕΝΕΚΑΚΑΙΕΥΝΟΙΑΣΤΑΣΠΡΟΣΤΟΝΔΑ
..... ΙΝΑΓΙΝΩΣΚΩΙΣΗΠΑΝΤΕΣΟΤΙΟΔΑΜΟΣ .
40 . . ΣΙΩΤΑΝΤΟΙΣΑΓΑΘΟΙΣΑΝΔΡΑΣ . . . ΕΥΕ .
..... ΑΙΣΤ ΚΑΙΣΘΘΕΝΤΟΣΑΥΤΩΕΣΤΕΦ .
..... ΦΟΡΗΣΕΝ . . ΕΡΑΙΣΤΡ . ΣΚΑ . ΕΥΑΓΓΕΛΙ
ΚΑΙΣΩΤΗΡΙΑΕ . ΥΣΕΚΑΙΗΑΝ ΙΝΣΥΝΑ
ΓΑΓΕΔΑΜΟΤΕ . ΗΝΚΑΙΝΥΝΤ ΔΙΚΑΩΣΑ
45 . . ΝΑΓΡΑΨΑΙΔΕΤΟΙΣΤΑΜΙΑΙΣΤΟΙΣΜΕΤΗΡΑ
ΚΛΕΙΤΩΤΩΨΑΦΙΣΜΑΒΙΣΣΤΑΛΛΑΝΑΙΘΙΝΑ .

ΤΩΕΚΘΕΡΜΑΣΛΙΘΩΚΑΙΣΤΑΣΑΙΟΠΠΑΚΕΘΕ.
ΣΙΠΠΩΣΥΝΑΡΕΣΚΗΜΕΧΡΙΠΟΡΝΟΠΙΑΣΞΕ.
ΤΩΔΕΘΕΡΣΙ.ΩΚΑΙΑΛΛΑΟΠΠΑΚΕΘΕΛΗΤΩΙ
50 .ΡΩΝΣΤΑΣΑ.ΤΟΨΑΦΙΣΜΑΚΑΙΚΕΤΙΘΕΛΗΠ.
ΟΣΓΡΑΦΗΝΕΜΜΕΝΑΙΑΥΤΩΤΩΓΚΕΝ.ΥΕΡΓΕ
ΤΗΤΑΜΠΟΛΙΝ

ἀριστερά πλευρά.

..... ΠΑ 15 . . . ΝΙΕΝΤΑ . .
. . ΔΡΕΑΠΟ ΔΔ
. . . ΔΣΤΑΙΣ
. . . ΔΕΣΟΑΡ Χ . . ΕΩΝΠ . . .
5 . . . ΗΝΔΕΔ ΔΡΧΑΕΟ . . .
. . ΙΡΗΙΑ 20 . . ΔΑΜΟΣΕ . . .
. . ΕΟΝΕΑΙ ΔΑΤΕΙΟ . . .
. . ΤΑΕΕΦΗΤ ΚΥΡΙΑΕΚ . .
. . Σ . . ΙΝΑ ΑΤΑΙΣΔΩ . .
10 ΣΠΑΙΣΑ . . .
. 25 . . ΣΔΕΔΩΜΕ . . .
. ΙΣΘΡΣΙΠΠ . . .
. ΠΟΤΩ.ΑΜΩΚ . . .
. Π ΕΚΓΟΝΟΙΣΙΑ

. . . . ΝΗΝΕΙΣΤ	. . . ΟΣΙΟΙΣΙΡ
30 . . . ΑΝΤΑΧΡΟΝ	. . . ΩΔΣ . ΛΑΠ
. . ΚΑΘΑΠΕΡΟΔ	50 ΙΕΠΑΡΑΤ
. . . ΣΕΔΩΚΕΚΑ	. . . ΣΤΩΚΑΙΑΤΙ
. . . ΕΜΜΕΝΑΙ ΚΑΙΓΕΝΟΣ
. . . ΑΥΤΑΜΗΣΕ	. ΙΣΤΟΜΠΑΝΤΑ
35 . . ΧΟΝΤΙΠΡΟΟ	. . ΟΝΟΝΚΑΙΕΜ
. ΣΙΕΝΔΙΜΗΤΕΡ	55 . . ΕΣΤΩΤΩΝΟΜ
. ΤΟΡΙΕΠΠΑΙΜ	. . . ΕΡΙΤΩΚΑΛΑ
. ΤΕΕΠΙΜΗΝΙ ΟΣΤΟΝΔΑ
. ΣΕΝΙΚΑΙΑΙΑΣ ΕΨΑΦΙ
40 . . ΚΕΤΙΣΥΡΗΤΩ ΑΝΑ
. ΕΠΗΘΑΡΧΩΝ	60 . . ΑΨΑΙΤΟΥΣΕ
. . ΔΓΑΓΗ .	. . ΤΑΣΤΑΙΣΕΙ
. . ΙΜΗΝ . ΟΣΕΙΣ	. . ΑΙΣΣΤΑΛΛΑ
. . . . ΗΑΚΥΡΑΤ ΠΕΡ .
45 . . ΣΤΩΚΑΙΟΥΦΕ
. . ΕΤΩΚΕΚΑΣΤΟ	65 . ΑΝΔΛΩΜΑ . . .
. ΡΑΣΤΡ	

-
..... βασιλευς] Ἀλέξανδρος
..... ωρας τᾶ πόλι καί
..... δε] Ἀλέξανδρος διὰ
λαξεν τὸν ἐξ ἀνθρώπων βίον, Φίλιππος δὲ
5 ὁ Φιλίππου καί] Ἀλέξανδρος ὁ Ἀλεξάνδρω τ-
ὰμ βασιλεία]ν παρέλαβον, Θέρισπιπος ἕων
τοῖς βασι]λήεσσι φίλος καὶ τοῖς στρα-
άγοισι καί] τοῖς ἄλλοισι Μακεδόνεσσιν,
πολλῶν ἀγα]θων αἴτιος γέγονε τᾶ πόλι Ἀ-
10 ντιπάτριω γ]ὰρ ἐπιτάξαντος χρήματα εἰς
τόμ πόλεμ]ον εἰσφέρειν, πάντων τῶν ἄλλω-
ν εἰσφερ]όντων, Θέρισπιπος παραγενόμε-
ς πρὸς τοῖς βασι]λης καὶ Ἀντίπατρον ἐκ-
ούρισε τὰμ]πόλιν· ἐπραξε δὲ καὶ πρὸς Κλε-
15 Ἴτον περὶ] τᾶς εἰς Κύπρον στρατείας καὶ
οὐκ ὀλίγο]ς δαπάνας εἰς μικρὸν συνάγα-
ε χρόνον.] Ὁ δὲ καὶ περὶ τῶν σιτοδείων ἀνή-
λωσεν ὡς] καὶ πᾶρ τῶν σαδραπᾶν εἰσαγωγᾶ-
ν συνκα] τεσκευάσσε· ἔδωκε δὲ καὶ τᾶ πόλ-
20 ι χρήμα]ν εἰς σωτηρίαν καὶ τόκοις ἐλάσ-
σους ἤε]ησε τῶν κατεσταχόντων· ἐ[β] Αὐθῆ
δὲ χρη]μᾶτεσσι καὶ ταῖς πολίταισι εἰσ[ε-
νέγκω]ν· καὶ Πολυπέρχοντος εἰς τὴν Ἀσ[ί]α-
ν πέμψαν]τος, διήκησε, φίλον αὐτὸν τᾶ π-
25 ὀλι ὑπάρ]χην· παρεσκευάσσε δὲ καὶ Ἀρραβα-
ῖον καί] τοῖς ἄλλοις τ[οῖς] ἐπ[ί] τινων τετα-
γμένο]ις ὑπὸ τῶν βασιλῆων φίλοις τᾶ π-
ὀλι καί] τ' ἄλλα πράσσει μετ' εὐνοίας πρὸς
τὸν δᾶ]μον πάντα. Δεδόσ[θη] αὐτῷ ἀτέλε[σια-

- 30 ν πάντων] τὸμ πάντα χρόνον καὶ αὐτῶ κα[ι ἐ-
 κγόν]οισι: στᾶσαι δὲ αὐτῶ καὶ εἰκόνα χ[άλ-
 κην·] δεδῶσθαι δὲ καὶ σίτησιν ἐμ προταν[ε-
 ίω κα] ἵστακε ἅ πόλις ἱεροποιῆται μερίς δ[ι-
 δό]σθω Θερασίππῳ καὶ τῶν ἐκγόνων αἰ τῶγ [γ-
 35 κω]τάτωγ· καλῆσθαι δὲ καὶ εἰς προεδρίαν·
 στε]ρανῶτω δὲ αὐτον ὁ χοροστάτας αἰ ὁ ἐν-
 ων] ἐν τῶ ἀγῶνι καὶ ὀγκαρυσσέτω ἀνδραγ-
 αθί]ας ἔνεκα καὶ εὐνοίας τὰς πρὸς τὸν δᾶ-
 μον]· ἵνα γινώσκῃσι πάντες ὅτι ὁ δᾶμος [ὁ
 40 Νε]σιωτῶν τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδρας [καὶ] εὐε[ρ-
 γέ]ταις τ[ίμα] καὶ σωθέντος αὐτῶ ἔστερ[α-
 νη]φόρησεν [ἀμ]έριαις τρ[ί]ς κα[ὶ] εὐαγγέλι[α
 καὶ] σωτήρια ἔ[θ]υσε καὶ παν[ἀγρυ]ν συνά-
 γαγε θαμοτέ[λ]ην καὶ νῦν τ[ίμα] δικάως· ἅ-
 45 ναγράψαι δὲ τοῖς ταμίαις τοῖς μετ' Ἡρα-
 κλείτῳ τὸ ψάφισμα εἰς στάλλαν λιθίνα[ν
 τῶ] ἐκ Θέρμας λίθῳ καὶ στᾶσαι ὄππα κε Θε[ε]ρ-
 σίππῳ συνχρέσκη μέχρι *Πορνοπίας* ἐξέ[σ]-
 τῶ] δὲ Θερασί[ππ]ῳ καὶ ἄλλα ὄππα κε θέλη τῶ[ν
 50 Ἴ]ρων στᾶσαι[ι] τὸ ψάφισμα καὶ κέ τι θέλη π[ρ]-
 οσγράφην ἔμμεναι αὐτῶ τῶγ κεν [ε]ὐεργέ-
 τη τὸμ πόλιν.

ἀριστερὰ πλευρά.

23	. . . α ταις δω[ρ-
ἐαι]ς παῖσα[ις	30	ιαμέ]νην εἰς τ-
ὄν π[ό]ντα χρόν-
ον], καθάπερ ὁ δ-
ᾶμο]ς ἔδωκε κα-
ἰ αἰ] ἔμμεναι π-
σοντ'] αὐτὰ μήτε
25	ται]ς δεδομέ[ν]-
αι]ς Θερασίππ[ω
ὑ]πὸ τῶ [δ]άμῳ κ[α]-
ἰ] ἐκγόνοισι δ-		

<p>35 ἄρχοντι προ-
· σέναι, μήτε ρ-
ή]τορι εἰπαί μ-
ή]τε ἐπιμηνί[ο-
ι]· ἐνι, καὶ αἱ δ-</p> <p>40 ἐ]κέ τις ἢ ρήτω-
ρ] εἶπη ἢ ἄρχων
εἰσ]αγάγη ἢ
ἐπι]μῆν[ι]ος εἰσ-
ενένκ]η ἄκυρα τ-</p> <p>45 εἰσ]τω καὶ ὀρε-
ιλ]έτω ἕκαστο-
ς στατή]ρας τρ-
ικλ]ροσίοις ἴρ-
οις τ]ῶ 'Ασ[κ]λαπ-</p> <p>50 ἰω κα]. ἐπάρατ-</p> | <p>ος ἔ]τω καὶ ἄτι-
μος] καὶ γένος
εἰ]ς τὸμ πάντα
χρ]όνον καὶ ἐμ-</p> <p>55 . . ἔστω τῶ νόμ-
. . . εριτω κάλλ
. . . .ος τὸν δᾶ-
μονιτὰ δ] ἐψκρι-
σμένα προσ]κνα-
γρ]ῆσαι τοῖς ἐ-
ξε]τάσταις εἰ-
ς τ]αῖς στάλλα-
ις ταῖς ὑπὲρ τ
[ῶ Θερα]ίππω· τὸ
δ] ἀνάλωμκ δοτ-</p> <p>60
65 [ω ὀ ταμίας.]</p> |
|--|--|

Τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης οἱ 13 μόνον ἀνώτεροι στίχοι ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἐν τῷ C. I. G. ὑπ' ἀρ. 2,166 c, ληρθέντες ἐκ τῆς Ἰονίου Ἀνθολογίας Φουλ. ἀ. σελ. 134, ἐνθα κατὰ λάθος προσαρτῶνται εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 2,182 τοῦ C. I. G. ἐπιγραφῆν, μεθ' ἧς οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν. Ἐν ταῖς δημοσιεύσεσι ταύταις ἡ διαίρεσις τῶν στίχων ἐγένετο τυχαίως καὶ οὐχ ὅπως φαίνεται ἐπὶ τοῦ λίθου. Ἄγνων δὲ τοὺς λόγους δι' οὓς σημειοῦται ὅτι ἡ ἐπιγραφή αὕτη εὑρέθη ἐν Μυτιλήνῃ.¹

Κατὰ τὸ φήρισμα τοῦτο στεφανοῦται ὁ Θέροισπος ὑπὸ τῶν Νησιωτῶν, ὧν, φαίνεται, ἦτο συμπολίτης, τιμᾶται ὑπ' αὐτῶν δι' ἀναστάσεως χαλκοῦ ἀνδριάντος, παρέχεται αὐτῷ διατροφή ἐν τῷ Πρυτανείῳ, ἀτυδοσία αὐτῷ καὶ τοῖς ἀπογόνις αὐτοῦ κτλ. κτλ. ἐξ εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ ἐπεδαψίλευσε τῇ Νήσῳ διὰ τῶν φιλικῶν ἐνεργειῶν του παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μεγάλῳ καὶ μετὰ τὸν θά-

¹ C. I. G. Τόμ. β'. σελ. 1,023.

νατον αὐτοῦ παρὰ τοῖς διαδόχοις του, τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Φιλίππῳ τῷ Ἀριδαίῳ καὶ τῷ υἱῷ Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἐκ τῆς Ρωξάνης, οἵτινες ἐνταῦθα καλοῦνται οἱ βασιλεῖς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (παρὰ Διοδώρῳ ὡς καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ Εὐμέν. 12), καὶ διὰ τῆς φιλίας του πρὸς τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπισήμους Μακεδόνας, ἰδίως δὲ πρὸς τοὺς Ἐπιμελητὰς τῶν βασιλείων καὶ τοποτηρητὰς τῆς βασιλείας Ἀντίπατρον καὶ Πολυπέρχοντα τὸν Σιμμίῳ, ὅστις ἐνταῦθα γράφεται ὅπως καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ, καὶ οὐχὶ Πολυσπέρχων. ὅπως ἐν Ἀρριανῷ, Διοδώρῳ καὶ ἀλλαχοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τὸν Ἀντίπατρον ἀπελθὼν ἀπῆλλαξε τὴν Νῆτον ἀπὸ τῆς εἰς τὸν πόλεμον χρηματικῆς εἰσφορᾶς, εἰς ἣν ὑπεβλήθησαν, κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ τοῦ Ἀντιπάτρου, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ πόλεις· τὸν δὲ Πολυπέρχοντα διὰ τῆς καλῆς ἐν Ἀσίᾳ πολιτείας του εἶχε καταστήσει φίλον τῆς πόλεως. Ἐκτὸς τούτων καὶ ἐν καιρῷ σιοδοσίας ἐδαπάνησαν ὑπὲρ τῶν πολιτῶν, καὶ εἰσαγωγὴν σίτου συνενήργησε παρὰ τῶν σατραπῶν, ἦτοι τῶν στρατηγῶν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τῶν μερισθέντων μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀρρικῇ κράτος του, καὶ δάνεια ἔδωκε πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως μὲ τόκους μικροτέρους τῶν συνηθῶν, κτλ. κτλ.

Ὁ Θέρσιππος οὗτος ἦτο διάτμητον φαίνεται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πρόσωπον, διότι ἐκτὸς τοῦ παρόντος ὑπὲρ αὐτοῦ ψήφισματος καὶ ὁ Ἀρριανὸς¹ ἀναφέρει ὅτι μετὰ τὴν ἐν Ἰσσοῦ μάχην ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου πρεσβευτὴς πρὸς Δαρείον. Ὁ χρόνος δὲ καθ' ὃν ἐγένετο τὸ ψήφισμα τοῦτο δύναται νὰ ὀρισθῇ οὐχὶ μόνον ἐν τοῦ σχήματος τῶν γραμμῶν αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι τὸ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου σύνηθες, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων συγχρόνων ἱστορικῶν προσώπων, ἕνεκα τῶν ὁποίων μάλιστα δύναται μερικώτερον νὰ ὀρισθῇ ὡς γενόμενον κατὰ τὴν 115ην Ὀλυμπιάδα² καθότι εἶναι γνωστὸν μὲν ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι ἐκ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν βασιλείων ὁ μὲν Ἀντίπατρος ἀπεβίωσε τὸ 6. ἔτ. τῆς 115ης Ὀλ.³ (319 π. χ.) ἀποβέβας Ἐπιμελητὴν τὸν Πολυπέρχοντα ὁ δὲ υἱὸς τοῦ προηγουμένου Κίσαυδος ἀπεκατέστη Ἐπιμελητῆς, εὐγαθεύσας ἐκ τῆς Μακεδονίας τὸν Πολυπέρχοντα, τὸ 4. ἔτ. τῆς

¹ 2. 14. 4.

² Διόδ. 18. 48.

116ης 'Ολ. ¹ (316 π. χ.), ὁ δὲ ἕτερος τῶν βασιλέων Φίλιππος ὁ 'Αριδαίος ἐγονεύθη ὑπὸ τῆς μητριᾶς αὐτοῦ 'Ολυμπιάδος τὸ δ' ἔτ. τῆς 115ης 'Ολ. (317 π. χ.), ἀφοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ καὶ μῆνας τέσσαρας ². 'Εκ δὲ τοῦ παρόντος ψηφίσματος ὑποδηλοῦται ὅτι οἱ Νησιῶται, οἱ ἐν τοῖς ἐμφυλίοις ἐκείνοις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου πολέμοις, ἕνεκα τοῦ συμπολίτου αὐτῶν Θεραίππου βέβαια, τοῦ φίλου τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἐν αὐτῷ μνημονευομένων 'Επιμελητῶν, συντασσόμενοι μετὰ τῶν νομίμων διαδόχων, ὑποδηλοῦται, λέγω, ὅτι οἱ Νησιῶται ἐψήφισαν τὸ ὑπὲρ τοῦ Θεραίππου ψήρισμα τοῦτο μετὰ τὸν θάνατον μὲν τοῦ 'Αντιπάτρου, διότι μετὰ τὸ ὄνομα τούτου ἀναφέρεται ἐν αὐτῷ τὸ τοῦ Πολυπέρχοντος, ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι οὗτος πρόστατο τότε τῆς Κυβερνήσεως· ἐνῶ τὸ τοῦ Κασάνδρου οὐδέπω μνημονεύεται ἐν τῷ ψηφίσματι· πρὸ τοῦ θανάτου δὲ τοῦ 'Αριδαίου, διότι ἐν αὐτῷ ῥητῶς ἀναφέρονται ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς. 'Αλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ Κλείου ³ (διότι τοῦτον ὑποκρύπτουσι τὰ τελευταῖα γράμματα ΚΛΕ τοῦ 14ου στ. καὶ οὐχὶ τὸν Κασάνδρον ὡς ὑποθέτει ὁ Βοίχχιος ⁴), τοῦ ναυάρχου τῆς μερίδος τῶν βασιλέων καὶ πρώην σατράπου τῆς Λυδίας, συμβάντος τὸ γ' ἔτ. τῆς 115ης 'Ολ. (318 π. χ.), δύναται νὰ ὀρισθῇ ἡ χρονολογία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ψηφίσματος. 'Εκ τοῦ τελευταίου δὲ τούτου συμβάντος ὑποθέτω ἔτι καὶ ἡ ἐν τῷ ψηφίσματι ἀναφερομένη εἰς Κύπρον στρατεία ἧς πρόστατο ὁ Κλεῖτος οὗτος, εἶναι ἄλλη τις προγενεστέρα ἢ ἡ κατὰ τὸ δ' ἔτ. τῆς 118ης 'Ολ. (307 π. χ.) γενομένη, ὡς ὑποθέτει ὁ Βοίχχιος, ⁵ καθ' ἣν Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἐνίκησε Πτολεμαῖον τὸν Λάγου καὶ τοὺς συμμάχους αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν ὁποίαν, κατὰ τὸν Διδώρον, ὁ πατὴρ αὐτοῦ 'Αντίγονος ἀπυθόμενος τὴν γενομένην νίκη, καὶ μετεωρισθεὶς ἐπὶ τῷ μεγέθει τοῦ προτερήματος, διαῆμα περιέθετο καὶ τὸ λοιπὸν ἐχρημάτιζε βασιλεὺς, συγχωρήσας καὶ τῷ Δημητρίῳ τῆς αὐτῆς τυγχάνειν προσηγορίας καὶ τιμῆς. 'Ο δὲ Πτολεμαῖος οὐδὲν τῆ ψυχῇ ταπεινωθεὶς διὰ τὴν ἤτταν, καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἀνέλαβε τὸ διαῆμα καὶ πρὸς ἅπαντας ἀνέγραψεν ἐκυτὸν βασι-

¹ Δισθ. 19. 52.

² Αὐτόθ. 11.

³ 'Ενθ. ἀνωτ. 72.

⁴ C. I. G. N. 2, 166 c.

⁵ Αὐτόθ.

λέα. Παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ οἱ λοιποὶ δυνάσται ζηλοτυπήσαντες ἀνηγόρευον ἑαυτοὺς βασιλεῖς, Σέλευκος μὲν προσφάτως τὰς ἀνω σατραπείας προσκεκτημένος, Λυσίμαχος δὲ καὶ Κάσανδρος τὰς ἐξ ἀρχῆς δοθείσας μερίδας διατηροῦντες.» Καθ' ἣν δ' ἐποχὴν συνέβαινον ταῦτα οὐδ' ὁ ἕτερος τῶν βασιλέων Ἀλέξανδρος ὑπῆρχεν ἐν τοῖς ζώσιν ὡς φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Κασάνδρου μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ρωξάνης τὸ β'. ἔτ. τῆς 117ης Ὀλ. (311 π. χ.).¹

Ἡ δὲ ἐν στ. 48 τοῦ παρόντος ψηφίσματος ἀναφερομένη Πορνοπίαι εἶναι τὸ ἐν Νήσῳ προαναφερθὲν Σμίνθιον, ἦτοι ὁ ναὸς τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνος, ὅστις ἦτο ὁ αὐτὸς μὲ τὸν Πορνοπίωνα Ἀπόλλωνα, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς Πορνοπίας ταύτης μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Νήσου μύδος καὶ τῆς ἐξῆς παραγράφου τοῦ Στράβωνος. «Τὰ οὖν περὶ τοὺς Τεύκρους καὶ τοὺς μύδας, ἀρ' ὧν ὁ Σμινθεύς, ἐπειδὴ σμίνθιοι οἱ μύδες, θεῦρο μετενεκτέον. Παραμυθούνται δὲ τὴν ἀπὸ μικρῶν ἐπὶ κλησιν τοιούτοις τισί. Καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν παρνόπων, οὓς οἱ Οἰταῖοι κόρνοπας λέγουσι, Κορνοπίωνα τιμᾶσθαι παρ' ἐκείνοις Ἑρακλῆα ἀπαλλαγῆς ἀκρίδων χάριν Ἰποκτόνον δὲ παρ' Ἑρυθραίοις τοῖς τὸν Μίμαντα οἰκοῦσιν, ὅτι φαρτικός τῶν ἀμπελοφάγων ἰπῶν· καὶ δὴ παρ' ἐκείνοις μόνοις τῶν Ἑρυθραίων τὸ θηρίον τοῦτο μὴ γενέσθαι. Ρόδιοι δὲ Ἑρυθρίου Ἀπόλλωνος ἔχουσι ἐν τῇ χώρᾳ ἱερόν, τὴν ἐρυθρίην καλοῦντες ἐρυθρίην παρ' Αἰολεῦσι δὲ τοῖς ἐν Ἀσίᾳ μείς τις καλεῖται Πορνοπίων, οὕτω τοὺς πάρνοπας καλοῦντων Βοιωτῶν, καὶ θυσία συντελεῖται Πορνοπίωνι Ἀπόλλωνι.»² Ἐνθα τὸ μείς τις πρέπει νὰ διορθωθῇ εἰς μύς τις. Τοῦ Ἀπόλλωνος τούτου χαλκοῦν ἄγαλμα, ἔργον τοῦ Φειδίου καὶ καλούμενον Παρνόπιον ἀναφέρει ὁ Πικυσανίας ὅτι εἶδεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν.³ Ἐκ τῆς Νήσου δὲ ταύτης πιθανὸν νὰ προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν καὶ ὁ ἐν τινι Βοιωτικῇ ἐπιγραφῇ⁴ ἀναφερόμενος Νησιώτης Ἀπόλλων.

Πρὸς ταῦτα σημειωτέον ὅτι ὁ παρ' Αἰολεῦσιν ἀναβιδαχμὸς τοῦ τούτου παρατηρεῖται ἐνίοτε καὶ παρὰ τοῖς νῦν Νησιώταις, τοῖς Λεσβίοις καὶ τοῖς λοιποῖς χωρμένοις τοῦ νῦν Λεσβιακοῦ ἰδιώματος, οἵτινες λέ-

¹ Διόδ. 20. 53.

² Ἐνθ. ἀνωτ. 19. 105.

³ Π'. δ. 64.

⁴ 1. 24. 8.

⁵ C. I. G. n. 1, 607.

γρουσιν ἔδω—ἔδω, ὦ! Πάναγλα—ὦ! Παναγία κτλ. ἐν τῇ προφορᾷ τῶν ὁποίων παρατηρεῖται καὶ ὁ διπλασιασμὸς τοῦ σ, ὡσπερ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰολεῦσι, ὅπερ προφέρουσι τραχέως καὶ παραπλησίως τῷ Γαλλικῷ ch. καὶ δεῖ ἐκτὸς τοῦ Θεροσίππου, ὑπὲρ οἷ τὸ ἀνωτέρω ψή- ρισμα, ἐκ τῆς Νήσου ταύτης ἦτο ἴσως καὶ ὁ ἐν Ἀττικῇ τινι ἐπιγρα- φῇ, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κ. Ἀλ. Ραγκαβῆ δημοσιευθεῖσα, ἡ μνημονευ- ῶμενος κισσαρῶδες Ἀλαίσιος ὁ Νησιώτης, ὃν ὁ σοφὸς ἐκδότης συγχί- ζει πρὸς τὸν προγενέστερον τοῦ Φειδίου ἀγαλματοποιὸν Νησιώτην, τὸν ἀναφερόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰουκιανοῦ², ὅστις καὶ αὐτὸς πιθανόν ἐκ τῆς αὐτῆς νᾶ κατήγετο πόλεως.

Γ.

Περὶ Μασσακώμης ἢ Μασσακομῆων.

Ἡ μετὰ τὴν Αὐρηλιούπολιν καὶ Νῆσαν ἐν τοῖς Ἐπισκοπικοῖς κα- τάλόγοις ἀναφερομένη Μασσακώμη³ δὲν εἶναι πόλις, ἀλλὰ τίτλος ἀπλοῦς ἐπισκόπου οἷ ἡ ἐπαρχία ἐγειτόνουε πρὸς τὰς προεφημένας ἐπισκοπὰς, παραχθεῖς ἐκ τοῦ ὀνόματος δύο ἢ καὶ περισσοτέρων πόλε- ων, ὡς οἱ τίτλοι πολλῶν ἐπισκόπων, ὁ τοῦ Ἡλιουπόλεως καὶ Βουατε- ρων π. χ. ὁ τοῦ Μοσχονησίων, ὁ τοῦ Στρατονικείας ἢ τοῦ Καλάν- δου⁴ κτλ. κτλ. παρήχθη δὲ ὑποθέτω ἐκ τῆς ὀνομασίας τῶν ἐξῆς πό-

¹ Antiquités Helléniques. n. 23.

² Φιλοψευδ. 18. Ρητόρ. διδάσκ. 9. — Antiqu. Hel. n. 24 et 25.

³ G. Parthey. Not. 1. 109, 3. 28, 8. 116, 10. 163, 13. 26.— Σύνταγμ. π. θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων Πάλλη καὶ Ποτλῆ Τ. ε. α. 458, 476.

⁴ Βλ. ἐν Ἰωνίᾳ Ἀρ. 106. 7 Ἰουνίου 1875, διατριβήν μου, ἐν ἣ ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ Λυδικαὶ αὐταὶ πόλεις ἔκειντο, ἡ μὲν Στρατονί- κεια ἔθνα τὸ νῦν Τουρκικὸν χωρίον Ξελεντίκ, καὶ ὅτι πολλὰ τῶν ἀ- ποδιδόμενων εἰς τὴν ἐν Καρίᾳ Στρατονικεῖαν νομισμάτων πρέπει ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἢ δὲ Κάλανδος ἔθνα τὸ νῦν χω- ρίον Κέλερπος. Ἐκεῖ ἀποδεικνύεται καὶ ἡ ταυτότης τῆς ἐν Λυδίᾳ

λεων. α) Ἐκ τῆς τοῦ Μόσχου, πόλεως ἢ κώμης κειμένης ἐπὶ τοῦ ἀκριωτηρίου τῆς Νήσου, *Μόσχου*, διατηρήσαντος μέχρι τοῦ νῦν τὴν ὀνομασίαν τῆς ἐπ' αὐτοῦ πόλεως, ὡς καὶ ἡ ἀπέναντι αὐτοῦ κειμένη νησίς ἢ καλουμένη *Πέρα-Μόσχος*, καὶ ἐφ' οὗ μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι παρατηροῦνται ἔχνη ἀρχαίας οἰκίσεως. Το ὄνομα τοῦτο ἐδόθη φαίνεται ἐρχῆθεν εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ ἐφ' οὗ κεῖται ἀκριωτηρίου τῆς οἷδε δὲ διὰ τίνος ἀλλοκότους εὐφωνίας λόγους, οἱ κατασκευασταὶ τοῦ τίτλου τοῦ ἐπισκόπου αὐτῆς. μετέβαλλον αὐτὸ εἰς *Μάσχον* καὶ β') ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν *Κωμῶν*, πόλεως ἢ κώμης (ἢ καὶ πολλῶν συνάμα κωμῶν) κειμένης ἐπὶ τῆς ἀπέναντι τῆς Νήσου παραλίας τῆς *Μυσίας*, ὡς ἀποδεικνύει τὸ ὄνομα τοῦ νῦν χωρίου *Κώμεις*, τοῦ ἐνταῦθα κειμένου, προνόψαν ἐκ τουρκικῆς παραφθορᾶς τῆς λέξεως *Κώμεις*, οὐδὲν δὲ σημαῖνον οὔτε *Τουρκιστί* οὔτε *Ἀραβιστί*. Ἐνεκα δὲ τῆς καταστροφῆς ἢ τῆς λειψυδρίας τῶν *Κωμῶν* τούτων κατηργήθη ἡ ἐπισκοπὴ *Μαοχακώμης*, ἡ δὲ ἐπαρχία αὐτῆς προσητηθήθη εἰς τὴν ἐπισκοπὴν *Νήσου*, ἧς ὁ ἐπίσκοπος ἐτιτολορηθήθη ἕκτοτε διὰ τοῦ τίτλου ὁ *Μοσχοννησίων*, τίτλου λίαν μεταγενεστέρου, ὡς μὴ ἀναφερομένου ἐν τοῖς Ἐπισκοπικοῖς καταλόγοις, δι' οὗ τιτολοροεῖται ἔτι καὶ νῦν ὁ ἐπίσκοπος *Νήσου* καὶ δι' οὗ ἀντεκατεστάθησαν οὐχὶ μόνον τὰ ὀνόματα τῆς Νήσου καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς διατηρουμένης πόλεως, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἀρχιεπελάγου τῶν Ἐκατοννήσων.

Μετὰ τὰ ρηθέντα καὶ μάλιστα εἰς τὰ περὶ *Νήσου* ἔνοσι πᾶς τις ὁποία προσοχὴ πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὰ ἐξῆς ληρήματα, ἅτινα ὁ καθοληγῆς *Κ. Κ. Φρεζρέτης* δὲν ἐνόμισε περιττὸν νὰ συλλέξῃ ἐπιχωρίως. «Λέγουσι ὅτι *Ναύαρχός* τις *Τούρκος* πρὸ τινῶν αἰῶνων ἀποδιδασθεὶς εἰς τὴν νῆσον ἔρημον τότε οὖσαν καὶ θαυμάσας τὸ κάλλος αὐτῆς ἠθέλησε νὰ τὴν κατοικήσῃ. Πρῶτος δὲ κάτοικος αὐτῆς ὑπῆρξε διαβόητος τις πειρακτῆς *Μόσχος* καλούμενος, ὃν συλλαβὼν ἐγκατέστησεν εἰς τὴν νῆσον μετὰ τῶν ἐταίρων αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκογενει-

πόλεως *Κεράσων* μετὰ τοῦ νῦν *Τουρκικοῦ* χωρίου *Κελεσίν* καὶ ἡ τῆς πόλεως *Παλουκεσέρ* πρὸς τὴν *Παλαιάν Καισάρειαν*. Ἐν δὲ τῷ φύλλῳ τῷ ὑπ' ἀρ. 110, 21 Ἰουνίου 1875, τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος, ἡ ταυτότης τῶν ἐν *Λυδία* πόλεων *Κολοσῆς* καὶ *Παλαιουπόλεως* πρὸς τὰ νῦν *Τουρκικὰ χωρία Κελές* καὶ *Παληζμπολ*.

ῶν αὐτῶν. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ νῆσος ἐκλήθη Μοσχόννησος καὶ τὸ ἀρχιπέλαγος Μοσχοννήσια.»¹

Τὸ χωριὸν Γκώμετες ἀπέχον 2 1/2 ὄρ. τῶν Κυθωνιῶν κεῖται ἐν τῷ πεδίῳ Ἀρμουτ-ἄβασί, ἀποτελοῦντι ἰδίαν περιφέρειαν, ὑπὸ ναίπην, καὶ λίαν γνωστῶ τοῖς ἡμετέροις ἐμπόροις ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἐξαγωγῆς δρυοβαλάνων, ἀνερχομένης συνήθως κατ' ἔτος μετὰ τῆς τοῦ παρακειμένου Κεμερίου εἰς 40,000 καντάρια περίπου, καλῆς ποιότητος, διότι τὸ ἡμῖσι σχεδὸν αὐτῆς εἶναι εἶδος Τεργέστης, τὸ δὲ ἕτερον ἡμῖσι πρώτης ποιότητος Ἀγγλίας· συγκομίζεται δὲ περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου. Τοῦ Ἀρμουτ-ἄβασί τούτου, τοῦ ἐν τοῖς κυβερνητικοῖς ἐγγράφοις καλουμένου Ἐμ π ρ ο ὕ τ-Ἀ μ π ἄ τ, πρωτεύουσα, ἐν ἣ διαμένει ὁ ναίπης, εἶναι τὸ χωριὸν Γκώμετες, κατοικοῦμενον ὑπὸ 70 οἰκογενειῶν, ὧν αἱ 40 Χριστιανικαί· εἰς μικρὰν δὲ ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν κεῖνται τὰ ἐξῆς χωρία, ἔχοντα βεβαίως μεγαλειότερον πληθυσμὸν ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν, καὶ ἐξ ὧν ἀποτελεῖτο μέρος τῆς ἐπαρχίας τοῦ ἐπισκόπου Μασχάκωμένων ὅπως τῶν Ἐπισκοπικῶν τις καταλόγων τιτλοφορεῖ αὐτόν.²

α.) Τὸ χωριὸν Καφαῆς ἢ Καραγάς (μέλαν δένδρον, πτελέα, ἀγριοβελανιδιά) κατοικοῦμενον ὑπὸ 300 οἰκογενειῶν, ὧν αἱ 100 Χριστιανικαί. Πλησίον αὐτοῦ κεῖται τὸ ἀκρωτήριον Καρὰ-τεπὲς (μέλας λόφος), ὅπερ μετὰ βεβαιότητος εἶναι ἢ ὑπὸ τοῦ Στραβῶνος ἀναφερομένη Πυρρὰ ἄκρα, ἢ σχηματίζουσα πρὸς νότον τὴν ἰδίως καλούμενον Ἀδραμυττηνὸν κόλπον, ὅστις πρὸς βορρᾶν σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ ἀκρω-

¹ Ἀπόσπασμα Περίπλ. Μακεδ. καὶ Ἑλλάς. Ἀσίας ἐν Πανδ. ἔτ. ΙΓ'. φυλ. 292. σ. 80. ἔνθα πρέπει νὰ διορθωθῇ ὅτι ἡ Νῆσος νῦν συνδέεται διὰ γεφύρας μετὰ τῶν Κυθωνιῶν, ἐνῶ τὸ πέρασμα γίνεται μακρὰν τῆς πόλεως ταύτης διὰ σχεδίας, ὅτι ἐν Νήσῳ οὐδὲν ἔχοντος σώζεται ἀρχαιότητος, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐκατοννήσων εἶναι ἀμόλις τριάκοντα τὸ πολὺ τεσσαράκοντα ἐνῶ ἀκριβῶς εἶναι 40. Καὶ τὰ δυνάματα δὲ αὐτῶν πρέπει νὰ συμπληρωθῶσι καὶ διορθωθῶσι ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτῇ, ὡς καὶ τὰ δυνάματα τῶν χωριῶν Καρλί-κισί καὶ Ζεϊτελλί-κισί εἰς Καδῆ-κισί καὶ Ζεϊτινλί (Ελαιῶν). Ἐπίσης δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ Ἀντανδρος μέχρι τοῦ νῦν παραδόξως σώζει τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, καὶ ὅτι τὸ ἀρχαῖον Ἀδραμύττειον ἔκειτο ἔνθα καὶ τὸ νῦν, ἐνῶ κεῖται 2 1/2 ὄρ. μακρὰν αὐτοῦ κατὰ τὴν θέσιν Καρὰ-τάς.

² Parthey, Not. 7. 99.

τηρίου τῶν Γαργάρων, ἕπερ ἀναμφιβόλως εἶναι ὁ κλούμενος νῦν Ἄν-
τὰ-τεπέε (νησρεϊδῆς λόφος) αὐκίται δὲ τὰ Γάργαρα ἐπ' ἄκρας, ποιούσης
τὸν ἰδίως Ἄδραμυττηνὸν καλούμενον κόλπον. Λέγεται γὰρ καὶ πᾶσα
ἢ ἀπὸ Λεκτοῦ μέχρι Κανῶν παραλλήλῳ αὐτῷ τούτῳ ὀνόματι, ἐν ᾧ καὶ
ὁ Ἐλαϊτικὸς περιλαμβάνεται ἰδίως μέντοι φασὶ τοῦτον Ἄδραμυττηνόν,
τὸν κλειόμενον ὑπὸ ταύτης τε τῆς ἄκρας, ἐφ' ἣ τὰ Γάργαρα, καὶ τῆς
Πυρραῆς ἄκρας προσαγορευομένης· ἐφ' ἣ καὶ Ἀρροδίσιον ἴβρυνται, Πλά-
τος δὲ τοῦ στόματος ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἄκρας ἐπὶ τὴν ἄκραν, διάγραμμα ἐ-
κατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων.»¹ Πλησίον δὲ τοῦ χωρίου τούτου κεῖνται
καὶ τὰ ἐρείπια τῆς πόλεως Κισθῆνης· «ἔξω δὲ τοῦ κόλπου [τοῦ ἰδίως
Ἄδραμυττηνοῦ] καὶ τῆς Πυρραῆς ἄκρας ἢ τε Κισθῆνη· ἐστὶ πόλις ἔρη-
μος, ἔχουσα λιμένα.»² β'.) Γαργάκιοι (40 οἰκογ. ὧν 15 Χριστ.),³
γ'.) Χατζῆ-Ὅσμάν (28 οἰκογ. ὧν 8 Χριστ.) δ'.) Κουζουλού (8 οἰκογ.
Τουρκ.), ε'.) Μουράντ-Ἀλή (40 οἰκογ. Τουρκ.). ς'.) Ὀλοῦ-Μπεϊλέρ
(10 οἰκογ. Τουρκ.). ζ'.) Τουρσουλί (45 οἰκογ. ὧν 10 Χριστ.), η'.)
Γκιότσεμπε, συνιστάμενον ἐκ 10 περίπου χωριδίων κατοικουμένων ὑ-
πὸ 200 οἰκογενειῶν Γιουρούκιδων καὶ θ'.) Κερέμκιοι (50 οἰκογ. ὧν
15 Χριστιαν.). Ἐπὶ τῶν χωρίων τούτων τῶν ἤδη ἐκτουρισθέντων ἐ-
ξετείνετο τὸ ἐπὶ τῆς στερεᾶς μέρος τῆς ἐπίσκοπῆς Μασχακώμης, ἀν-
δὲν περιλάβωμεν ἐν αὐτῶν καὶ τὰς ἀπωτέρω κειμένας κώμας Κορυ-
φαντίδα καὶ Ἄττεαν, ὧν ἡ θέσις μένει ἔτι ἀγνωστος, καὶ τὴν Ἡρά-
κλειαν, ἣν πολλοὶ ταυτίζουσι πρὸς τὰς νῦν Κυθωνίας, ἀνευ οὐδενὸς
ἀποχωρῶντος λόγου. Ἄς ὁ Στράβων ρητῶς ἀποκαλεῖ κώμας τῶν
Μυτιληνῶν.³

Δ'.

Περὶ τῆς Ποροσελήνης ἢ Πορδοσελήνης τοῦ εἰν Πύργου.

Ἐκ τῶν περὶ Νήσου ρηθέντων ἀπεδείχθη νομίζω ἀσφαλῶς ὅτι
οὔτε ἡ νῆσος ἐκεῖνη, οὔτε ἡ ἐπ' αὐτῆς πόλις ἐκαλεῖτο Ποροσελήνη.

¹ Στράβ. ΙΓ'. σ. 51.

² Αὐτόθ.

³ ΙΓ'. σ. 51.

ούτω δὲ ὠνομάζετο ἢ παρακειμένη αὐτῇ, δευτερεύουσα κατὰ τὸ μέγεθος ἐκ τῶν Ἑκατοννήσων, ὡς καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς πόλις, πρὸ τῆς ὁποίας κατὰ Στράβωνα ἔκειτο ἡ μείζων Νῆσος. Ἡ νῆσος αὕτη ἔρημος οὖσα νῦν καλεῖται Πύργος, ἕνεκα τῶν ἐπ' αὐτῆς ἀρχαίων οἰκοδομιῶν, αἵτινες ὑπὸ τῶν παραπλεόντων ἐκλαμβίνονται ὡς πύργος. Φαίνεται δὲ οἰκισθεῖσα εἰς λίαν ἀρχαίαν ἐποχὴν, διότι καὶ ὁ προγενέστερος τοῦ Ἡροδότου Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς ἀναφέρει αὐτὴν ἐν τῷ Περὶ πλω τοῦ¹ εὐτοχεστέρα δὲ τῆς γείτονος Νήσου, ἀπέφυγε τὰς αἰτίας ὑφ' ὧν ἐκείνη κατεστράφη, διότι βλέπομεν αὐτὴν διατηρουμένην ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Στράβωνος καὶ ἔτι μεταγενεστέρως, ὡς ἀποδεικνύουσι τὰ νομίσματα αὐτῆς, μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἑροκλέους, ἔστι ἀναφέρει αὐτὴν ὡς ὑπάρχουσαν ἐν τῷ Ζυνεκδιμίω αὐτοῦ² καὶ καλεῖ Προσελήνην καὶ ὡς ὑπαγομένην πολιτικῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Νήσων. Ἐν ἐποχῇ δὲ μεταγενεστέρᾳ αὐτοῦ ἠρημώθη, διότι ἐν τοῖς ἐπισκοπικοῖς καταλόγοις οὐδέποτε γίνεται μνηστὴς αὐτῆς. Προσελήνη δὲ ὀνομάζεται καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἐν Χαλκιθῶνι συνόδου, ἔνθα ὁ Φλωρέντιος ὑπογράφεται, διὰ τοῦ χωρεπισκόπου αὐτοῦ Εὐελπίστου, «ἐπίσκοπος Λέσβου, Τενέδου, Προσελήνης, Αἰγιαλῶν.»

Ἄν νομίζω δε ὀρθὰ τὰ περὶ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Στράβωνος λεγόμενα, εἰ «τὰς δυσφημίας τῶν ὀνομάτων φυγόντες τινές, ἐναυθα μὲν Ποροσελήνην δεῖν λέγειν φασί»,³ ἀντὶ Πορδοσελήνην, ὡς ἦτο δῆθεν ἡ ἀρχικὴ ὀνομασία τῆς περὶ ἧς πρόκειται νήσου καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς πόλεως· διότι ἄπορον, τῇ ἀληθείᾳ, πῶς ἦτο δυνατόν οἱ κάτοικοι αὐτῆς νὰ ὀνομάσωσι τὴν πόλιν των καὶ ἑαυτοὺς ἐκ τῆς λέξεως πορδῆς ἣτις ἐξ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς εἶχε τὴν αὐτὴν οἶαν καὶ νῦν σημασίαν· ἐπεὶ τοῦτου ἐπὶ τῶν νομισμάτων των δὲν καλοῦσιν ἑαυτοὺς Πορδοσεληνίτας, ἀλλὰ Πορδοσεληνίτας. Ἐκ τούτων λοιπὸν ὀρμώμενος ὑποθέτω ὅτι ἀρχῆθεν τὸ ὄνομα τῆς τε νήσου καὶ τῆς πόλεως ἦτο Πορδοσελήνη, παραχθὲν ἐκ τῆς ἀπάναντι, ἐπὶ τῆς Νήσου, κειμένης οἰκῆσεως, τῆς καλουμένης ἕνεκα τοῦ μνησείδους αὐτῆς σχήματος Σελήνης, ὡς μαρτυρεῖ ἡ μέχρι τοῦ νῦν παραμεινῶσα ἐπὶ τοῦ παραλίου τοῦτου ὀνομασία, καλουμένου Σελήνα, τοῦ ἐκεῖ κειμένου μοναστηρίου τοῦ Ἀγ. Δημητρίου, παρὰ τὸ ὅποιον καὶ ἔχνη ἀρχαίας οἰκῆσεως,

¹ Ἐκδ. Ζωσιμ. σ. 78.

² G. Parthey. 586. 9.

³ II'. 6'. 6.

ὡς μὲ ἐβεβαίωσαν. Ἐκ τῆς Σελήνης λοιπὸν ταύτης ὠνομάσθη ἡ ἀ-
πέναντι νῆσος Ποροσελήνη=Παρασελήνη, ἥτοι ἡ πλησίον τῆς Σελή-
νης νῆσος· συνήθως δὲ ἡ τροπὴ τοῦ α εἰς ο παρ' Αἰολεῦσιν· ὡς πόρ-
νοψ, Πορνοπίων, Πορνοπίε=πέρινοψ, Παρνοπίων, Παρνοπίε, πόρ-
δαλις=πάρδαλις, στροτάγιος=στρατηγός. Τὴν ὑπόθεσίν μου ταύτην
ἐνισχύει καὶ ἡ ὀνομασία τῆς προαναφερθείσης νησιδος Πέρα-Μόσχου,
ἣτις ὠνομάσθη εὐτὼ ὡς κειμένη πέραν=ἀντίκρου· τοῦ ἀκρωτηρίου ἢ
τῆς οἰκήσεως Μόσχου. Αἴαν δὲ πιθανὸν ἔστι οἱ πρῶτοι Ἑλληνόφωνοι
κάτοικοι τῆς Νήσου, ἣτις πρώτη βεβαίως οἰκίσθη, ὡς μεγαλειτέρα καὶ
εὐφορωτέρα τῶν λοιπῶν Ἑκατοννήσων, εὐρεθέντες ἐν ἀμχανίᾳ πῶς
νὰ ὀνομάσῃσι τεσσαράκοντα ἔλας νήσους, ἔδωκαν εἰς αὐτὰς ὀνομασίας
οὐχὶ μόνον ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς
των πρὸς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς προσκειθείσης Νήσου. Πορδοσελή-
νη δὲ ὠνομάσθη ἔπειτα πρὸς χλευασμὸν ὑπὸ τῶν γειτόνων τῆς, ὡς
συμβαίνει καὶ νῦν ἔστι μεταξὺ μικρῶν πλησιοχώρων πόλειων, ὧν οἱ
κάτοικοι ἀγαπῶσι νὰ χλευάζωνται ἀμοιβαίως. Οἱ Τήνιοι π. χ. ἢ οἱ
Ἄνδριοι ἐποίησαν καὶ συνηθίζουσι νὰ λέγωσι περὶ τῶν γειτονεύοντων
πρὸς αὐτοὺς νήσων τοὺς ἑξῆς στίχους·

Σύρα

Ψύρα,

Μύκενο κασιδα,

Ἄντρ' ἀντριωμένη,

Τήνο τιμημένη.

Ἐχλευάζετο δὲ φαίνεται ἡ Ποροσελήνη διὰ τῆς προσονομασίας Πορ-
δοσελήνη, ἕνεκα τῆς μικρότητος αὐτῆς ἢ τῆς μεγάλης ἀκαθαρσίας
τῆς. Παρακλήσια δὲ προσονομασία φόβος θὰ ἦτο μὴ προσαρθῇ καὶ
τῇ ἡμετέρᾳ Σιμόρνη, καὶ τοι μεγάλη πόλει, ἕνεκα τῆς ἀκηδίας τῆς
δημαρχίας αὐτῆς, ὑπὸ τῶν γειτόνων πόλειων, ἂν αἱ δημαρχίαι αὐτῶν
δὲν εὐρίσκοντο εἰς πολλῶν χείρονα τῆς ἡμετέρας κατάστασιν. Μετὰ
τὰ ρηθέντα δὲ περὶ Ποροσελήνης δεόντως δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ
εὐφυῆς ἐπίνοια τῶν δισχυριζομένων ἔστι νῦν κατ' εὐφημισμὸν ἐκ τῆς
Πορδοσελήνης ὠνομάσθη ἢ τε νῆσος καὶ ἡ πόλις Μοσχοννήσια.

Ὁ Ἄλιανδς ἀναφέρει ὅτι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ συνέβη τὸ ἑξῆς·
παραδόξον. Ἀλέγει δὲ καὶ Βυζάντιος ἀνὴρ, Λεωνίδης ὄνομα,
ἰδεῖν αὐτὸς παρὰ τὴν Αἰολίδα πλέων ἐν τῇ καλουμένῃ Ποροσελήνῃ
πόλει δελφίνα ἠθάρα καὶ ἐν λιμένι τῶν ἐκείνων οἰκοῦντα καὶ ὡσερ

σὺν ἰδιοξένοις χρώμενον τοῖς ἐκείθι. Καὶ ἐπὶ γὰρ τούτῳ ὁ αὐτὸς λέγει πρεσβυτέην τινα καὶ γέροντα δὲ συνοικοῦντα αὐτῇ ἐκθρέψαι τὸν δε τῶν τρώριμον δελεάτῃ οἱ προτείνοντας καὶ μᾶλα γε ἐφορκά. Καὶ μὲν τοῖς καὶ ὁμότροφος οἱ ἦν ὁ τῶν πρεσβυτῶν υἱός, καὶ ἐτιθηνοῦντο ἄμφω τὸν δελεΐνα καὶ τὸν παιῖδα τὸν σφέτερον, καὶ πως ἐκ τῆς συντροφίας ἐλαθέτην ἐς ἔρωτα ἀλλήλων ὑπελθόντες ὅτι ἀνθρώπος καὶ τὸ ζῶον, καὶ, τοῦτο δὴ τὸ ἀδόμενον. ὑπέρσεμνος ἀντέρως ἐτιμάτο ἐν τοῖς προειρημένοις. Ὁ τοίνυν δελεΐς ὡς μὲν πατρίδα ἐφίλει τὴν Ποροσελήνην, ὡς δὲ ἴδιον οἶκον ἠγάπα τὸν λιμένα, καὶ δὴ καὶ τὰ τροφεῖα τοῖς ὀρεψάμενις ἀπεδίδου. Καὶ τούτων γε ἐκείνος ἦν ὁ τρόπος. Τέλειος ὢν τῆς ἀπὸ χειρὸς τροφῆς ἐδεῖτο ἥκιστα, ἤδη γε μὴν καὶ περαιτέρω προνέων καὶ περιηγόμενος καὶ σκοπῶν ἄγρας ἐναλίους τὰ μὲν ἐαυτῷ δεῖπνον εἶχε, τὰ δὲ τοῖς οἰκείοις ἀπέφερεν· οἱ δὴ ἤδσαν τοῦτο καὶ μέντοι καὶ ἀνέμενον τὸν ἐξ αὐτοῦ φόρον ἀσμένως. Καὶ μία μὲν ἦν ἡδε ἢ πρόσσος, ἐκείνη δὲ ἄλλη. Ὀνομα τῷ δελεΐνι ὡς τῷ παιδί οἱ ὀρεψάμενοι ἔθεντο· καὶ ὁ παῖς τῇ συντροφίᾳ θαρρῶν, τοῦτο αὐτὸν ἐπὶ τινος προβλήτος στάς τόπου ἐκάλει, καὶ ἅμα τῇ κλήσει καὶ ἐκολάκευεν· ὁ δὲ, εἴτε πρὸς εἰρεσίαν ἡμιλλᾶτό τινα, εἴτ' ἐκυδίστα τῶν ἄλλων ὄσοι περὶ τὸν χῶρον ἐπλανῶντο ἀγελαῖοι καταστρεφῶν, εἴτ' ἐθήρα ἐπειγούσης τῆς γαστρὸς αὐτόν, ἐπανήει καὶ μᾶλα γε ὄκιστα δίκην ἐλαυνομένης νεῶς πολλῶν τῷ βοθίῳ, καὶ πλησίον τῶν παιδικῶν γενόμενος συμπαίκτης τε ἦν καὶ συνεσκήρτα, καὶ πῆ μὲν τῷ παιδί παρενήχεται, πῆ δὲ ὁ δελεΐς οἷα προκαλούμενος εἶτα μέντοι ἐξ τῆν ἅμιλλαν τὴν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδικὰ ὑπῆγε. Καὶ τὸ ἐτι θαυμά, ἀπέστη καὶ τῆς πρώτης ποτὲ καὶ δὴ καὶ ὑπενήξατο αὐτῷ, οἷα νικώμενος ἠδέως δήπου. Τούτα τοίνυν ἐκεκλήρυκτο, καὶ τοῖς πλείουσι δραμα ἐδόκει σὺν καὶ τοῖς ἄλλοις ὄσα ἢ πόλις ἀγαθὰ εἶχε, καὶ τοῖς πρεσβυταῖς καὶ τῷ μεϊρακίῳ πρόσσος ἦν.»¹ Τὸ παράδοξον τοῦτο ἀναφέρει ὡς αὐτόπτης μάρτυς καὶ ὁ Πausanias. «Τὸν δ' ἐν Ποροσελήνῃ δελεΐνα τῷ παιδί σῶστρα ἀποδιδόντα, ὅτι συγκοπέντα ὑπὸ ἀλιείων αὐτὸν ἰσάατο, τοῦτον τὸν δελεΐνα εἶδον, καὶ καλοῦντι τῷ παιδί ὑπακούοντα, καὶ φέροντα, ὅπότε ἐποχεῖσθαι οἱ βούλοιντο.»² Σημειωτέον δὲ ὅτι ἁμφοτέροι οἱ συγγραφεῖς οὗτοι γράφουσι Ποροσελήνην καὶ οὐχὶ Πορδοσε-

¹ Περὶ ζῶων. Β'. 6.

² 3 25. 7.

λήνην, ὡς καὶ ὁ γεωγράφος Πτολεμαῖος. ¹ Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀναφέρει τὸ ἔξῃς ἐπίσης παράδοξον, ὅτι «ἐν Πορροσελήνῃ ἕδος διεύργει, ἧς ἐπ' ἐκεῖνα μὲν γαλῆ γίνεται, ἐπὶ θάτερα δὲ οὐ γίνεται.»²

Αἱ Ἑκατόνησοι ἐκλήθησαν οὕτω, κατὰ Στράβωνα, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ καλουμένου Ἑκάτου καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ οὕτων, ὡς φαίνονται παραδεχόμενοι ὁ Ἡροδότος³ καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ⁴· διότι εἶναι ἀκριβῶς τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμὸν, ὡς ἀναφέρει ὁ Τιμοσθένης παρὰ Στράβωνι, αἱ ἔξῃς. α.) Νησί, (Νήσος, Μοσχοννήσιον), ἡ μεγαλύτερα τῶν λοιπῶν, ἐκ τούτου δὲ ἔχουσα τὴν ὀνομασίαν. Ἐχει περίμετρον 18 περίπου ναυτικῶν μιλίων. Εἶναι εὐφοροτάτη καὶ παράγει ὑπὲρ τὰς 300,000 ὄκ. ἐλαίου ἐτησίως. Κατοικεῖται ὑπὸ 6,000 κατοίκων, ἀποκλειστικῶς Χριστιανῶν, τῶν πλείστων ναυτῶν, ὧν τὸ γυναικίον καὶ εὐκίνητον, ὡς καὶ τὸ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς κατοίκων παριστᾷ ἢ ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῶν εἰκονιζομένη τίγρις ἢ πάρδαλις. Ἡ πόλις αὐτῆς εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ ἐπισκόπου Μοσχοννησίω, ἐξαρτωμένου ἀπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σμύρνης· πολιτικῶς δὲ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς διοικήσεως Λέσβου. β.) Πύργος (Πορροσελήνη) γ.) Γυμνός, καλούμενος οὕτω ἕνεκα τῆς λειότητος αὐτοῦ καὶ τῆς σπανιότητος τῶν ἐπ' αὐτοῦ δένδρων, ὧν 2 ἢ 3 καὶ ταῦτα μικρὰ καὶ ἀσθενῆ μόλις ἀπαντῶνται ἐφ' ἕλης τῆς ἐπιφανείας του· εἶναι δὲ μία ἐκ τῶν μεγαλειέρων Ἑκατοννήσων καὶ καθ' ὀλοκληρίαν καλλιεργημένη. δ.) Νησοπούλα ἔξου τοῦ Μπουγαζοῦ (ἦτοι ἡ ἔξω τοῦ Μπουγαζίου· διότι κατὰ τὸ νῦν Λεσβιακὸν ἰδίωμα πάντοτε, ἢ φωνή ο, ὡς καὶ ἡ ω, τρέπεται εἰς ου ὁσάκις δὲν τονίζεται). ε.) Λεῖρος, ἐφ' οὗ ὁ φωνός, ἐξ οὗ καὶ Φανάρι. ς.) Κάλαμος. ζ.) Τοῦ Καλίμου τὸ νησί. η.) Πέρα Μόσχος. θ.) Λιγί. ι. ια. ιβ.) Τρία Πλάτα· τούτεστι, Τρία πουλάκια (διότι οἱ Λέσβιοι τὴν μὲν φωνὴν ου πάντοτε ὁσάκις δὲν τονίζεται ἀποβάλλουσι τὴν δὲ συλλαβὴν καὶ μεταβάλλουσι εἰς τσι). ιγ.) Ἀδιέβατος. ιδ.) Περιστεροῦ. ιε.) Οὐλα. ις.) τοῦ Κοπένου τὸ νησί. ιζ.) τοῦ Κοντοῦ τὸ νησί. ιη.) Διοκαλεῖο. ιθ.) Ἀμμυσα. κ.) Γκιουμουσλί. κα.) Πετροῦς. κβ.) Σκλαβοννήσι. κγ.) Καλαμάκι. κδ.) Κρομμύδοννησι. κε.) Ἅγια Πιλαγί. κς.) Κοκκινονήσι. κζ.) Σεφέρ-

¹ Γεωγρ. ὕψ. γ. V. 2. 5.

² Ζώων ἱστορίαι. 8· 28.

³ 1. 151.

⁴ 12· 77.

κη.) Ρεματινία. κθ.) Ἅϊς Νικόλας. λ'β) Ἅϊς Γεώργιος, (ἀντὶ Ἁγίος Νικόλαος καὶ Ἁγίος Γεώργιος· διότι οἱ Λέσβιοι τὴν μὲν φωνὴν ε ἦ-
αι τρέπουσι πάντοτε εἰς ι ὁσάκις δὲν τονίζεται τὴν δὲ φωνὴν ι, καθ' ἑ-
ποῖον δήποτε τρόπον καὶ ἂν γράφηται, ὁσάκις δὲν τονίζεται καὶ αὐ-
τη ἀποβάλλουσιν). λδ.) Πρόδρομος, ἐφ' οὗ τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγ.
Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. λε.) Νησπούλα μέσα στὸ Μπουγάζι. λς.)
Γαΐδουρονήσι. λδ.) Ξέραις τοῦ Σούτρα. λέ. καὶ λς.) Φαριά. λς.)
καὶ λη.) Βουλγαριμένας. λθ.) Ξέρα τοῦ Καλάμου. μ.) Ξέραις τοῦ
Γρέϊ. Αἱ τελευταῖαι ἑπτὰ εἶναι σκόπελοι.

(Ἡ συνέχεια τῶν ἐπομένων πόλεων ἐν τῷ προσεχῶν τεύχει.)

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

καὶ ἐπιδιορθώσεις τῶν ἐν τῷ α. τεύχει δημοσιευθεισῶν ἐπιγραφῶν

Σελ.	Ἐπιγρ. ὑπ' ἀριθ.	στιχ.	ἀντί	ἀνάγνωθι
66	8	3	Ἡλοθίδος	Ἡλ(α)θίδος
76	41	2	λαμπρο...	Λαμπρο...
96	91	6	Αὔλου	Αὔλου
102	104	5	κλοπῆ	κλοπῆν
104	108	24	Ζωίλου	Τώμιος
104	108	25	Μνησικλείους καὶ Ὑψικλείους	
105	»	6	Ἀριστοδήμου	Μήτηρος Γῆς
			ἀνάγνωθι	Δημώνακτος. Γῆς
»	»	7	.Υ.Γ.Ο.Α..	Ἄναξιπολις
106	»	39	... νος Ἀπολλωνίου,	ἀνάγνωθι.
			... νωρ Ἀπολλωνίου,	
110	στοιχ. α.	1	Ἡ Πλουτιάς	Πλουτιάς
116	» β'.	1	τρι(βυπαι)	τρι(βυνιτιας)
123	» γα.	2	δς θανεν	δς θάνεν
141	» ξς'.	1	ἐν θετο	ἐν θέτο

Συμπλήρωση τῆς ὑπ' ἀριθ. 79, ἐν σελ. 93, ἐπιγραφῆς ὑπὸ τοῦ κἀθηγητοῦ τῆς Εὐαγγελικῆς σχολῆς κ. Θωμᾶ Τιμαγένοῦς.

Εἰ πάλιν ἔστι γενέσθαι, ὕπνος τόδ' | ἐφήμερός ἐστι·

Εἰ δ' οὐκ ἔστιν πάλιν ἐλθεῖν, αἰ[ώ]νιος ὕπνος.

